

Avsedd för
Regionförbundet Sörmland

Dokumenttyp
Rapport

Datum
Januari 2014

TEMATISK UPPFÖLJNING SÖRMLANDSSTRATEGIN 2020 INNOVATIONSSOMRÅDET

**TEMATISK UPPFÖLJNING SÖRMLANDSSTRATEGIN
2020
INNOVATIONSOMRÅDET**

Utfört av **Martin Fröberg, Anna Urombi, Matilda Ardenfors och
Anna Zingmark**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	Inledning	1
2.	Innovation och Olika aspekter som påverkar de regionala innovationsförutsättningarna	2
2.1	Innovation kan uppstå i olika former	2
2.2	Faktorer som kan påverka innovationsförutsättningarna	3
2.3	Den offentliga rollen och regionala innovationsstrategier	3
3.	Det finns en tydlig koppling mellan sörmlandsstrategins delmål och innovation	5
3.1	Mål 1: I Sörmland finns det goda förutsättningar för unga att och vuxna att utbilda sig och arbeta. Arbetsgivare har goda möjligheter att rekrytera rätt kompetens	5
3.1.1	Hur innovation kopplas till målet	5
3.1.2	Sörmland och det innovationsarbete som bedrivs	6
3.2	Sörmland har starka samband med omvärlden	10
3.2.1	Hur innovation kopplas till målet	10
3.2.2	Sörmland och det innovationsarbete som bedrivs	11
3.3	Sörmland har ett starkt näringsliv	13
3.3.1	Hur innovation kopplas till målet	13
3.3.2	Sörmland och det innovationsarbete som bedrivs	13
3.4	Sörmland har hållbara och attraktiva livsmiljöer	30
3.4.1	Hur innovation kopplas till målet	30
3.4.2	Sörmland och det innovationsarbete som bedrivs	30
4.	Sammanfattande resultat av innovationsinsatserna	35
4.1	Vad har gjorts?	35
4.1	Hur gick det och har det gjort någon skillnad för Sörmland?	36
4.2	Vad kan göras bättre?	38
4.3	Vem bör göra vad i nästa steg?	40
5.	Analys och Rekommendationer inför framtiden	41
6.	det regionala strategiarbetet kring innovation	44
6.1	Ett regionalt strategiarbete kring innovation har påbörjats i samarbete mellan olika aktörer	44

1. INLEDNING

Visionen i Sörmlandsstrategin 2020 är "Leva, växa, verka. Det ska vara enkelt att förverkliga sina drömmar, ambitioner och idéer i Sörmland." Sörmlandsstrategin som antogs av regionstyrelsen i december 2011 pekar ut en riktning för länet och utgör ett verktyg för att samla kraft och kompetens hos alla aktörer som arbetar för regionens utveckling. Strategin är tänkt att bidra till en övergripande styrning mot viktiga utvecklingsmål.

Sörmlandsstrategin har fyra prioriterade mål:

- I Sörmland finns goda förutsättningar för unga och vuxna att utbilda sig och arbeta. Arbetsgivare har goda möjligheter att rekrytera rätt kompetens.
- Sörmland har starka band med omvärlden
- Sörmland har ett konkurrenskraftigt näringsliv
- Sörmland har hållbara och attraktiva livsmiljöer

Det krävs insatser från många olika aktörer och sammanhang i Sörmland för att bidra till visionen och de uppsatta målen. Strategin har funktionen att både bidra till att det som redan görs får ännu större effekt och till att nya initiativ tas som leder till utveckling i regionen.

I genomförande av en regional strategi för utveckling är det viktigt att anordna möteplatser för samverkan mellan olika aktörer, lyfta upp goda exempel på projekt och insatser som driver utvecklingen framåt, analysera och följa upp för att driva utvecklingen framåt. För att lära kopplat till Sörmlandsstrategins genomförande kommer en tematisk uppföljning att genomföras varje år. Denna rapport utgör den första uppföljningen som genomförs i år, 2013, och behandlar området innovation.

Viktiga frågeställningar för uppföljningen är

- Vad har gjorts?
- Hur gick det?
- Blev det någon skillnad för Sörmland och sörmlänningarna?
- Vad kan göras bättre?
- Vem gör vad i nästa steg?

Denna uppföljning är inte en samlad utvärdering av alla insatser kring innovation som pågår i Sörmland. Det är heller inte en utvärdering av respektive insats. Uppföljningen är snarare ett sätt att synliggöra hur innovation kan kopplas mot de fyra prioriterade målen i Sörmlandsstrategin. Verksamhetsrepresentanter från verksamheter, insatser och projekt som syftar till innovation ger sin syn på ovanstående frågeställningar. Uppföljningen synliggör exempel på offentliga insatser som genomförs i Sörmland med syftet att stärka innovationsförutsättningarna. Dessa exempel och de erfarenheter som har dragits från dessa utgör en grund för lärande om fortsatta insatser. Har vi använt innovation som ett verktyg för att bidra till målen? Vilka är de största lärdomarna och vad kan göras bättre i framtiden?

Den tematiska uppföljningen inleds med ett avsnitt om vad innovation kan innebära utifrån ett regionalt perspektiv. Därefter illustreras olika exempel på projekt och insatser där det offentliga i Sörmland har initierat eller genomfört insatser kring innovation som kopplar till de fyra målsättningarna för Sörmlandsstrategin. För varje målområde ges även en introduktion kring hur innovation kopplas till området internationellt och nationellt. Detta för att sätta arbetet i Sörmland i en kontext. Slutsatser och rekommendationer utifrån uppföljningen presenteras i avsnitt 5. I det avslutande avsnittet presenteras det regionala innovationsstrategiarbetet som pågår i Sörmland.

2. INNOVATION OCH OLIKA ASPEKTER SOM PÅVERKAR DE REGIONALA INNOVATIONSFÖRUTSÄTTNINGARNA

2.1 Innovation kan uppstå i olika former

Innovation kan uppstå i olika former. En innovation kan handla om antingen produktinnovationer eller processinnovationer, där produktinnovation innebär nya eller bättre materiella varor eller immateriella tjänster medan processinnovationer handlar om hur produkter och tjänster framställs. Andra typer av innovationer är organisatoriska innovationer, nya organisationsätt samt strategimässiga innovationer, exempelvis skapandet av nya marknader och nya affärsmodeller. OECD definierar innovation såsom:

”Införandet eller genomförandet av en ny eller väsentligt förbättrad vara, tjänst eller process, nya marknadsföringsmetoder eller nya sätt att organisera affärsverksamhet, arbetsorganisation eller externa relationer.”

Internationellt sätts allt större fokus vid innovation genom OECDs Innovationsstrategi och inom EU där strategin för Europa 2020 inkluderar flaggskeppsinitiativet Innovationsunionen. I Sverige har ett allt större fokus lagts vid innovation under de senaste 15 åren. Inom tillväxtpolitiken har innovationsutveckling blivit en allt mer central del. Frågor om hur företag kan bli mer innovativa både genom utvecklingen av den egna organisationen och i samspel med andra företag, forskningsaktörer och samhällsaktörer är i fokus för olika policyinsatser. Successivt har även en bredare syn på innovation växt fram. Kopplat till olika samhällsfrågor som energi, hälsa och miljö talas om både utmaningar men även att efterfrågan på hållbara innovativa lösningar växer. Karakteristiskt för dessa samhällsutmaningar är att frågan inte avgränsas till ett regionalt eller nationellt perspektiv utan ett internationellt. Lösningen på samhällsutmaningen involverar fler än en aktör och det krävs ofta samverkan mellan olika samhällssfärer såsom företagen, forskningen och samhället.

Det talas även allt mer om möjligheten för innovation inom offentliga verksamheter och att det finns en potential i förnyelse bland annat för att kunna tillgodose medborgarens behov samt även för att använda resurser på ett effektivt sätt¹.

I Sveriges nationella innovationsstrategi² talas om ett innovationsklimat som ”ger bästa möjliga förutsättningar för individer, företag, offentlig verksamhet och civilsamhället att vara innovativa”.

”Innovation handlar om nya eller bättre sätt att skapa värden för samhälle, företag och individer. Innovationer är nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden. Värdet uppstår i nyttiggörandet och tillämpningen av en idé. Värdet som skapas kan ta många former – ekonomiska, sociala eller miljömässiga värden.”(Den nationella innovationsstrategin, 2012:9)

¹ Att tänka nytt för att göra nytta-om perspektivskiften i offentlig verksamhet.

² Den nationella innovationsstrategin, Näringsdepartementet

2.2 Faktorer som kan påverka innovationsförutsättningarna

Vad är det då för faktorer då som påverkar innovationsförutsättningarna? Nedanstående bild illustrerar att innovationsförutsättningar bland annat påverkas av makrovillkor, regionala förutsättningar, organiseringsfrågor och individperspektiv.

Makrovillkor (exempel)	Regionala förutsättningar (exempel)	Organiseringsfrågor (exempel)	Individperspektiv (exempel)
Regleringar, marknadsvillkor och normer som främjar innovation	Tillgång till fysisk och digital kommunikation	Hur företag och andra organisationer leder och organiserar sitt innovationsarbete	Entreprenörskap
Skattesystem	Kompetent arbetskraft	Hur aktörer samverkar i nätverk	Människor har kunskaper, kompetenser och förmågor för att bidra till innovation
Infrastruktur	Tillgång till kompetent kapital (exempelvis i tidiga skeden)	I vilken grad företags och organisationers nätverk är internationella	Människor vågar och vill bidra till innovation som företagare, medarbetare, användare och medborgare
	Utbildning och forskning med kvalitet och relevans för innovation	Hur innovationsstöd organiseras	
	Täthet och närhet, öppenhet och tolerans, ett positivt klimat för förändring		

Källor: Den nationella innovationsstrategin, Working paper 2013:14 Innovationsklimatet i Sverige-indikatorer till den nationella innovationsstrategin 2013 Tillväxtanalys.

2.3 Den offentliga rollen och regionala innovationsstrategier

Olika faktorer påverkar innovationsförutsättningar enligt ovan. Det offentliga kan ha en roll kopplat till flera av dessa förutsättningar. Idag talas även om vikten av att offentliga organisationer både medverkar i innovationssamarbeten som en av aktörgrupperna samt även att offentliga organisationer arbetar med innovation i den egna verksamheten för ökad effektivitet och förnyelse.

Idag sätts allt större fokus vid att regioner har en roll i att bidra till goda innovationsförutsättningar. Bakgrunden till detta är att innovation anses vara viktigt för framtida konkurrenskraft, att regionala utvecklingsstrategier allt mer fokuserar vid innovation och konkurrenskraft samt även att det finns en riktning mot att nationella insatser allt mer ska analysera insatsernas regionala perspektiv³. Argumenten för att regionalt arbeta med innovationsfrågor kan handla om att satsa på områden som kan bidra till långsiktig tillväxt i regionen, att hantera marknadsmisslyckanden, att arbeta med områden som är beroende av politiska beslut eller områden där samhället är en stor marknadsaktör eller köpare⁴. Den regionala nivån är viktig eftersom teorierna pekar på att innovation exempelvis stimuleras av nätverkande och personliga utbyten som i sin tur är förhållandevis knutna till en geografisk plats⁵.

Rollen för den regionala nivån i innovationsstrategier kan handla om olika aspekter såsom att 1. arbeta med övergripande strategi och ramverk 2. utveckla innovationspolicy 3. finansiera insatser och utvärdera och lära kring olika innovationsinsatser⁶. Det talas även allt mer om att det viktig-

³ OECD Policy Brief, Regions and Innovation Policy, May 2011

⁴ Regional innovationsstrategi Östergötland

⁵ Ökad Innovationskraft, TMR 2008:4

⁶ OECD Policy Brief, Regions and Innovation Policy, May 2011

aste inte är enskilda innovationsinsatser utan den mix av insatser om en region satsar på inom områden som till exempel entreprenörskap, kompetensförsörjning, forskning, utbildning etc⁷. Det blir således interaktionen och synergierna mellan olika aspekter som blir viktigt för regioner att arbeta med.

I Sverige idag kan ett antal olika sätt att arbeta med innovationsförutsättningarna identifieras. Innehållet i regionala innovationsstrategier kan handla om att arbeta för ett fungerande innovationsstödssystem utifrån individers och företags innovationsprocesser (samordning, fylla gap i systemet, länka till andra regioner, implementera nya verktyg). Det kan även handla om att arbeta för att stärka det långsiktiga regionala innovationsklimatet. I detta blir frågor kring kompetensförsörjning, forsknings- och utbildningsmiljöernas relationer till det omgivande samhället, investeringsfrämjande, attityder och entreprenörskapsfrågor viktiga. Det finns även idag en diskussion kring hur det offentliga kan arbeta med drivkrafter för att öka innovationsförmågan utifrån den offentliga sektorns köpkraft, så kallad innovationsupphandling. Andra exempel handlar om att skapa gränssytor mellan olika regionala styrkeområden för att stärka möjligheter för så kallade korskopplingar, något som anses främja innovation⁸.

Att följa upp på och utvärdera innovation

I ett mer strategiskt arbete kring att främja innovation utifrån ett regionalt perspektiv blir det viktigt att kunna följa upp, utvärdera och lära kring vilken typ av offentligt finansierade insatser som leder till önskade resultat och effekter. Generellt finns vissa svårigheter med att utvärdera just innovation. Idag pågår ett arbete både inom EU och i Sverige att på ett bättre sätt förbättra mätmetoder kring innovation och några av de identifierade utmaningarna handlar om hur aspekter såsom regionala ledningssystem, företagskulturer, attityder, samverkanstraditioner och icke teknikbaserad innovation kan följas upp⁹.

Det kan vara svårt att till exempel målsätta innovation då det per definition är något nytt som ska uppstå och som inte på förhand är känt. Ofta uppstår en rad icke förväntade insatser av ett innovationsarbete som kan vara minst lika viktiga. Det är dock fullt möjligt att utvärdera offentliga insatser utifrån till exempel genomförande av en insats men även antalet innovationer som blir resultatet av en insats. I genomförandet av en innovationsinsats kan det skapa värde att både kunna lyfta framgångar men även de "lyckade missarna" som i sin tur kan vara innovationsskapande. Kopplat mot att mixen av insatser för att främja innovationsförutsättningarna i en region blir det viktigt att utveckla uppföljnings och utvärderingssystem som tar hänsyn till detta.

Denna uppföljning innebär ett första steg i att synliggöra olika typer av offentliga insatser för att främja innovation och lärdomar av dessa.

⁷ OECD Policy Brief, Regions and Innovation Policy, May 2011

⁸ En internationell innovationsstrategi för Skåne 2012-2020

⁹ Regional innovationer- en introduktion till begrepp, praktik och politik

3. DET FINNS EN TYDLIG KOPPLING MELLAN SÖRM- LANDSSTRATEGINS DELMÅL OCH INNOVATION

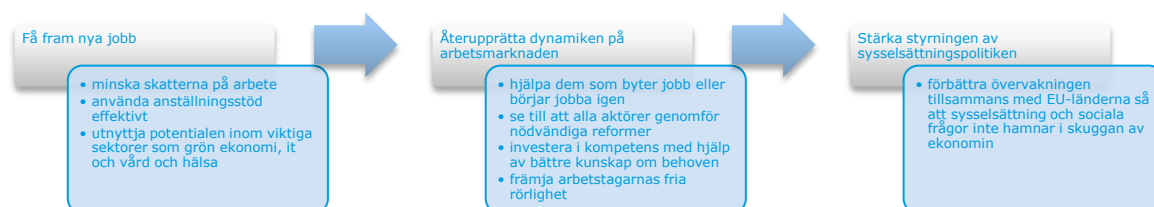
Såsom tidigare avsnitt visar kan innovation uppstå och främjas inom en rad områden. I detta avsnitt illustreras hur olika insatser kring innovation i Sörmland idag kan kopplas till de fyra övergripande målsättningarna i Sörmlandsstrategin. För varje mål i strategin presenteras inledningsvis en diskussion kring varför området är viktigt utifrån ett innovationsperspektiv. Därefter presenteras insatser och verksamheter i Sörmland som syftar till att bidra till innovation på olika sätt.

3.1 Mål 1: I Sörmland finns det goda förutsättningar för unga att och vuxna att utbilda sig och arbeta. Arbetsgivare har goda möjligheter att rekrytera rätt kompetens

3.1.1 Hur innovation kopplas till målet

Kompetensförsörjning och kompetensfrågor är en viktig faktor kopplat till innovation. Kreativa medarbetare i organisationer och företag bidrar till att ny kunskap kan tas tillvara, vidareutvecklas och kommersialiseras. Kompetensförsörjning är ett viktigt fokus på såväl EU-nivå som nationell nivå. I april år 2012 lade EU-kommissionen fram ett sysselsättningspaket för att på europeisk nivå bidra till att skapa nya jobb och minska arbetslösheten. Sysselsättningspaketet är uppdelat på tre olika områden¹⁰ vilket illustreras i figuren nedan. Det handlar övergripande om att 1) få fram nya jobb 2) återupprätta dynamik på arbetsmarknaden och 3) stärka styrningen av sysselsättningspolitiken.

Figur 1. Översikt EU:s sysselsättningspaket

Ambitionen att återupprätta dynamiken på arbetsmarknaden handlar i stort om kompetensförsörjning och matchning. Det handlar om att hjälpa individer att byta jobb eller återgå till jobb, att investera i kompetens och främja rörlighet på arbetsmarknaden. Den inriktning som EU:s sysselsättningspaket antagit kan tydlig koppas an till den svenska nationella innovationsstrategin. Där lyfts frågor om sysselsättning och kompetensförsörjning fram som förutsättningar för innovation. I strategin beskrivs hur jämförelser mellan EU:s medlemsländer¹¹ avseende förutsättningar för innovation visar att Sverige har goda förutsättningar avseende humankapital (andel nydisputerade, andel av befolkningen 30 – 34 år med högre utbildning och andel unga med gymnasieutbildning) och investeringar i innovation (Den nationella innovationsstrategin 2012:12). Samtidigt beskrivs att kompetensförsörjning är en av de stora utmaningarna för Sveriges innovationsförmåga. Mer precist; människors kunskap, kompetens och färdigheter utgör förutsättningar för innovation (delmål i strategin) men ekonomins förändringstakt ställer höga krav på människors och organisationers förmåga till att ställa om till nya kompetenskrav (Den nationella innovationsstrategin 2012:24).

Regionala kompetensplattformar utgör en tydlig ambition från nationellt håll

Som ett led i arbetet att säkra god kompetensförsörjning för innovation har regeringen beslutat att aktörer regionalt ska fokusera sitt arbete kring kompetensförsörjningsfrågor kring regionala

¹⁰ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=101&langId=sv>, 2013-10-08

¹¹ Innovation Union Scoreboard, 2011

kompetensplattformar. Dessa plattformar utgör en ram för koordinering mellan aktörer och ska fokusera på fyra områden:

1. Utveckling av metoder och arbetsformer. Exempelvis förbättrad praktiksamordning och strategiskt arbete med studie- och yrkesvägledning.
2. Skapa en bred förankring av och deltagande i arbetet hos relevanta aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Exempelvis kommuner, näringsliv eller strukturfondspartnerskap.
3. Utveckling av integrations- och jämställdhetsperspektiven i kompetensförsörjningsarbetet. Exempelvis genom att utveckla arbetet med validering eller insatser för att motverka en könssegregerad arbetsmarknad.
4. Utveckling av innovativa sätt att säkra kompetensförsörjningen till företag och offentlig sektor på kort och lång sikt. Exempelvis genom samverkan med lärcentra¹²

3.1.2 Sörmland och det innovationsarbete som bedrivs

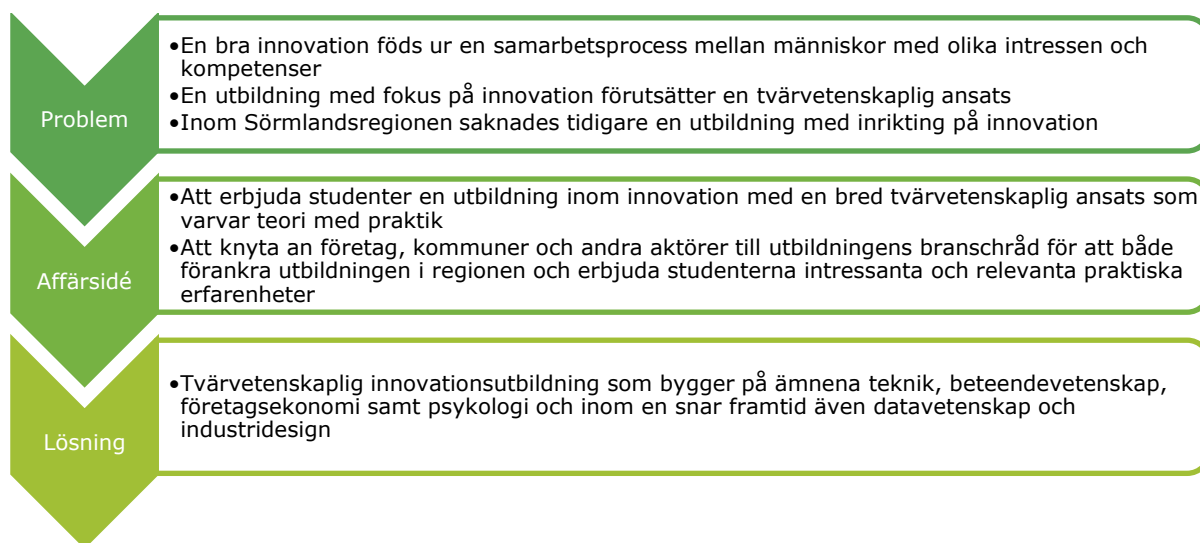
**MÄLARDALEN UNIVERSITY
SWEDEN**

Akademien för Innovation & Teknik, IDT

Vad har gjorts?

Mälardalens Högskola (MDH) erbjuder sedan 1999 en tvärvetenskaplig innovationsutbildning som bygger på ämnena teknik, beteendevetenskap, företagsekonomi och psykologi. Den tvärvetenskapliga ansatsen tar avstamp i förhållningssättet att en bra innovation föds ur en samarbetsprocess mellan människor med olika intressen och kompetenser. Utbildningsutvecklarnas strategi är därför att inte rikta in utbildningen på en specifik bransch eller mot någon specifik målgrupp. Istället ser man mervärde i att ha en bred ansats och marknadsföra utbildningen inom alla branscher och till alla målgrupper. Utbildningen syftar till att utveckla studenters innovationskompetenser och förse dem med verktyg för att leda innovationsprocesser. Teoretiska ämnen varvas med praktik. För att studenterna ska ha möjlighet att omvandla sina teoretiska kunskaper till praktiska färdigheter har Akademien för Innovation & Teknik (IDT) bildat ett branschråd som består av kommuner, företag och andra aktörer. Branschrådets uppgift är att bistå studenterna med olika problemställningar och praktiska uppgifter som studenterna får lösa under kortare och längre perioder enskilt eller i grupp. För att förstärka rekryteringen till branschrådet kommer högskolans enhet för externa relationer att involveras för att strategiskt både arbeta upp nya kontakter och aktivt arbeta för att behålla de gamla.

¹²

Hur har det gått?

Sedan start 1999 har ca 1000 studenter tagit en examen inom innovation på Mälardalens Högskola. Utbildningens bredd fångar upp studenter med olika intresseområden och från olika branscher. Kursutvärderingar visar att många studenter anser att möjligheten att utveckla sig inom ett så pass unikt område som innovation bidrar till ökat självförtroende och större självtillit. Studenter som tagit en examen inom innovation söker sig till olika branscher – från storföretag som ABB och Volvo till militären och hälso- och sjukvården. Utexaminerade studenter finns även inom det företagsfrämjandet systemet, exempelvis hos Almi och Munktell Science Park.

Har innovationsutbildningen bidragit till någon skillnad i regionen?

Trots att utbildningen har funnits i drygt 14 år står Mälardalens Högskola ännu inför en rad utmaningar som gör det svårt för Anette Strömberg, universitetsadjunkt och utbildningssamordnare, att uttala sig om huruvida satsningen på en innovationsutbildning har bidragit till att långsiktigt utveckla Sörmland. Enligt Anette Strömberg präglas allmänhetens, företagares och beslutsfattarens inställning till innovation och entreprenörskap av okunskap och oförståelse i Sörmlandsregionen. Detta gör att de studenter som utexamineras från MDH och IDT tenderar att försvinna till storstadsregioner där synen på och inställning till innovation gör det lättare att hitta anställning. Det är därför viktigt för MDH i allmänhet och IDT i synnerhet att bidra till att öka förståelsen för innovation i Sörmland bland de offentliga aktörerna för att på så sätt bidra till att skapa ett bra innovationsklimat i regionen. Genom att skapa incitament för studenter att stanna kvar i regionen efter examen kan utbildningen bidra till långvariga positiva effekter i regionen.

Vad kan göras bättre?

Ett problem som kursutvecklarna på IDT tampas med idag är att förståelsen och kunskapen om utbildningen är relativt låg inte bara bland externa aktörer, så som blivande studenter och olika aktörer inom regionen, utan även inom högskolan. Därför ser man behovet av att jobba mer målriktat för att internt tydliggöra och lyfta fram utbildningen för kollegor och andra institutioner på högskolan och på så sätt förankra utbildningen internt. Detta kan möjligen leda till ännu fler intressanta och givande samarbeten som kan gynna den tvärvetenskapliga ansatsen.

Den låga kunskapen och förståelsen för innovation bland externa aktörer, inklusive många svenska högskolor, uttrycker sig bland annat i att det idag råder en allmän uppfattning om att innovation inom akademien handlar om forskning enbart vilket enligt Anette Söderberg är felaktigt. Både regionen och staten behöver därför avsätta mer resurser för att lyfta frågan om innovation och utbildning så att den inte enbart begränsas till forskning utan omfattar även verkstan att skapa innovation genom olika processer.

Vem bör göra vad i nästa steg?

Den framtida utvecklingen av MDHs innovationsutbildningen beror på många olika faktorer och aktörer – i huvudsak främst på förståelse för och inställning till innovation. Idag saknas en gemensam förståelse för innovation bland de svenska högskolorna samtidigt som innovationsut-

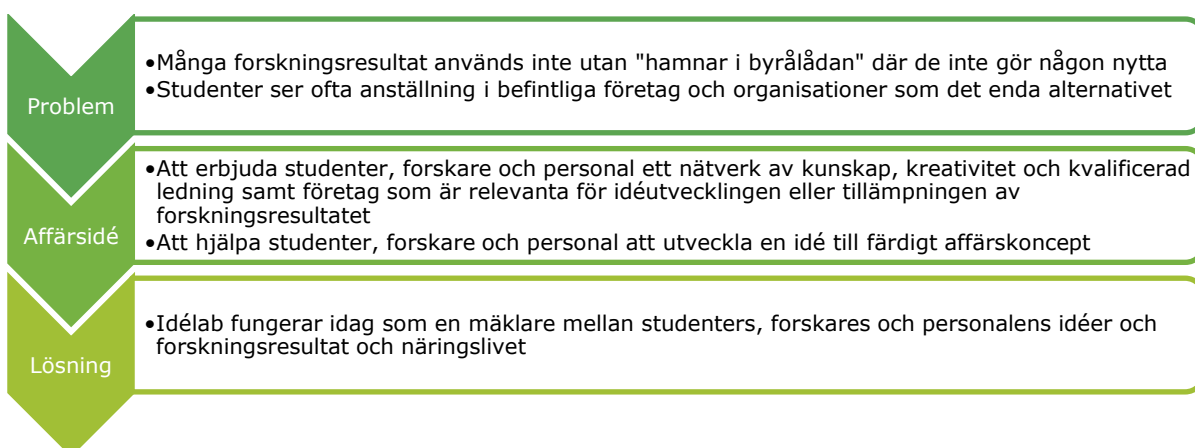
bildningar ofta fokuserar på forskning kring innovation men inte på den praktiska delen av hur en innovationsprocess går till. Anette Söderberg menar att fler svenska högskolor måste börja utbilda i innovationsutveckling för att innovationsutbildningar ska ha någon bärning i framtiden. Högskolorna behöver även bli bättre på att sprida kunskapen om innovation. Anette Strömberg identifierar utveckling av temat "Forskning och högre utbildning" i den nationella innovationsstrategin som ett viktigt vägledande dokument i högskolornas arbete med innovationsutbildning.

IDÉLAB – Mälardalens Högskolans arbete med innovation

Vad har gjorts?

Idélab är en kreativ mötesplats där studenter, personal och forskare på Mälardalens högskola (MDH) får hjälp att förverkliga och göra affärer av sina idéer. Idélab fungerar som MDHs stöd för att stärka kompetenser inom entreprenöriell kunskap och motivera studenter, forskare och personal till företagsamhet. Ett problem som man såg tidigare var att många forskningsresultat hamnade i byrålådan och aldrig tillämpades på ett ändamålsenligt sätt. Samtidigt var det få studenter som såg något annat alternativ än anställning efter studierna. Därför startades år 1999 Idélab med syfte att dels hjälpa forskare och personal att ta tillvara och tillämpa forskningsresultaten och dels förse studenter med verktyg för att tillvarata den egna initiativkraften och utveckla sina idéer. Idélab fungerar både som ett virtuellt nätverk och som en fysisk mötesplats med kontor på båda campusorterna i Västerås och Eskilstuna. Verksamheten vänder sig till alla som arbetar och studerar på MDH och som vill ha hjälp med att utveckla en idé och göra affärer. Grundförutsättningen för att Idélab ska kunna bistå med den hjälp som målgrupperna efterfrågar är att ha ett brett nätverk av olika aktörer som kan ta hand om och förvalta de goda idéer som inkommer. I Idélabs nätverk finns bl.a. Sörmlands Län, Idéverket, Strängnäs kommun, Almi, Hotell Science Park, etc. Marknadsföringen av Idélab till studenterna sker genom olika kanaler så som workshops, idétävlingar, etc. Idélab går även in under tre timmar av utvalda ämnen och informerar om sin verksamhet. För forskare anordnar Idélab diverse idétävlingar men man arbetar även med uppsökande verksamhet då Idélab lyssnar in vilken forskning som bedrivs och kartlägger vilka kommersialiseringspotential som finns. Personalen informeras om Idélabs verksamhet främst i samband med genomförandet av olika aktiviteter mot studenterna. Personalen uppmuntras även att delta i olika idétävlingar.

Hur har det gått?

Sedan starten 1999 har enligt verksamhetsrepresentant tusentals idéer strömmat genom Idélab och flera hundra idéer har resulterat i att idébäraren har startat företag inom en rad olika områden så som barnpassning, hälsovård, inredning, IT, etc enligt representant för verksamheten. Även om inte alla idéer har resulterat i att idébäraren har startat företag har många idébärare

fått verktyg för att tänka innovativt och entreprenöriellt, verktyg som de kan ha nytta av även i sina anställningar eller i senare skede i livet.

Har Idélab bidragit till någon skillnad i regionen?

Idélab har bidragit till att få ut flera företag på marknaden i regionen genom att förse studenter, forskare och personal med nödvändig kunskap och verktyg för att utveckla sina idéer till färdiga affärskoncept. Idélab har även bidragit till att öka in- och utflödet i det företagsfrämjande systemet i regionen genom att hänvisa sina studenter, forskare och personal vidare in i systemet där de har kunnat få mer riktad hjälp.

Vad kan göras bättre?

För att Idélab ska kunna fortsätta verka och utvecklas framöver är det viktigt att MDH fortsätter arbetet med att stärka och bygga ut sitt kontaktnät med olika aktörer i regionen enligt Catarina Berglund, enhetschef på enheten för externa relationer. Hon menar att det är viktigt att koppla studenter, forskare, personal och nystartade studentföretag till befintliga företag i regionen samtidigt som man ännu mer kraftfullt använder forskningsresultat och kopplar befintliga bolag till idéerna.

Samarbetet kring Sörmlandsstrategin med olika aktörer i länet har sedan 1999 förbättrats enligt Catarina Berglund då de geografiska avstånden mellan aktörerna tidigare sågs som ett dilemma. Dock saknas ännu gemensamma mål och istället arbetar olika aktörer med egna handlingsplaner för att nå de mål som har satts upp inom Sörmlandsstrategin och den nationella innovationsstrategin. För att skapa tydligare gemensamma mål och handlingsplaner ser Catarina det som viktigt att inom regionen kartlägga vilka aktörer som finns, vad de gör och därefter fördela ansvarsområden och arbetsuppgifter efter kompetenser.

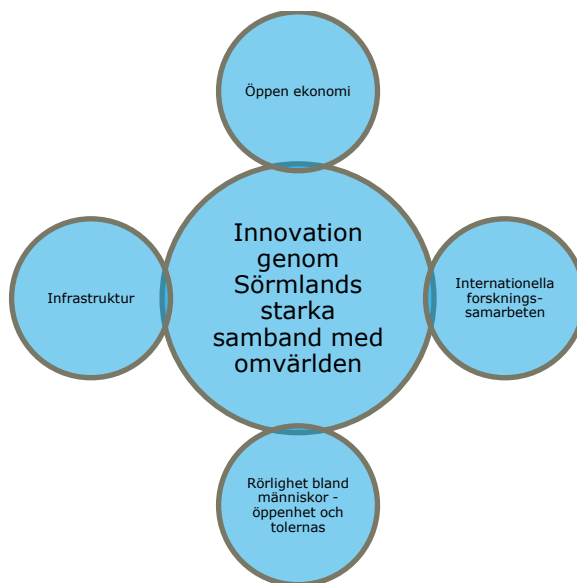
Vem bör göra vad i nästa steg?

Catarina Berglund efterfrågar ett närmare samarbete inom regionen vad gäller utvecklingen och efterlevnaden av Sörmlandsstrategin och en bättre och tydligare finansiering av innovation och affärsutveckling både från statliga, regionala och privata aktörer.

3.2 Sörmland har starka samband med omvärlden

3.2.1 Hur innovation kopplas till målet

Figur 2. Illustration över relationen mellan Innovation och Sörmlands samband till omvärlden

Sveriges öppna ekonomi har lett till ett förändringstryck som främjar innovation

Sverige som land är i relation till sin omvärld litet och mycket handels- och omvärldsorienterat. I Världsbankens ranking från år 2011 låg Sveriges ekonomi storleksmässigt på plats 32 i världen. Denna förhållandevis starka position är framförallt en effekt av att det svenska näringslivet varit framgångsrikt på internationella marknader över en lång tidsperiod. Dessa internationella framgångar har också skapat en relativt öppen ekonomi som också är utsatt för hög konkurrens på en global marknad. Denna konkurrens har lett till ett förändringstryck på svenska företag som i sin tur kan bidra till innovation (Den nationella innovationsstrategin 2012:12). När företagen blir alltmer internationaliserade och beroende av marknadsutveckling i andra länder ökar detta emellertid också behovet av strategiskt arbete på regional nivå för att skapa förutsättningar för starka innovationsmiljöer. Det kräver goda möjligheter till samspel mellan företag samt mellan företag och offentliga aktörer bland annat universitet och högskolor i sin geografiska närhet. (Den nationella innovationsstrategin 2012:46)

Strategiska samarbeten internationellt kan främja innovation

Ur ett internationellt perspektiv håller svensk forskning hög internationell kvalitet och det finns tydliga kopplingar mellan forskning som bedrivs i Sverige och forskning som bedrivs i andra länder. Forskningens totala volym i världen ökar snabbt, samtidigt utgör den svenska forskningen runt en procent av den totala forskningen som bedrivs i världen. I den nationella innovationsstrategin fastslås att det är viktigt för svensk kunskapsutveckling och konkurrenskraft att universitet och högskolor, företag, offentliga aktörer och civilsamhället genom internationellt samarbete positionerar sig i globala kunskapsnätverk. Förutsättningar för dessa kunskapsnätverk och samarbeten finns bland annat inom EU:s forsknings- och innovationssatsningar och så kallade partnerskapsprogram som finansieras av EU:s medlemsstater förväntas öka framöver. Det finns också stor potential i att länka upp sig mot, och samarbeta med, andra aktörer i starka tillväxtländer där den ekonomiska tillväxten delvis sker genom forsknings- och innovationspolitiska investeringar. Förutsättningar för den typen av samarbeten finns bland annat kopplat till avtal och avsiktsförklaringar som Sverige slutit med ett antal länder (Den nationella innovationsstrategin 2012:30).

Rörighet bland människor – öppenhet och tolerans

Innovation skapas i brytpunkter mellan olika perspektiv, idéer och människor. I människors rörelse mellan arbetsplatser, regioner och länder så ökar möjligheterna för möten mellan människor av olika kön, ålder och ursprung. Ett öppet, inkluderande samhälle som gynnar människors rörlighet och välkomnar och tar tillvara deras olikheter är således grundläggande för innovation. Studier visar att organisationer som arbetar aktivt med mångfald tenderar att ha bättre produktivitet (Den nationella innovationsstrategin 2012:25).

Infrastruktur som förutsättning för innovation

En förutsättning för innovationsutveckling är god fysisk och digital infrastruktur som säkerställer att människor, företag, myndigheter och organisationer kan mötas och kommunicera. Idag utmanas gränser mellan regioner och länder och flöden av information, varor och tjänster sker snabbare och tar nya vägar när Sverige vävs in i den globala kunskapsekonomin. Välplanerad infrastruktur kan därför stärka och bidra till utveckling av kunskaps- och innovationsnätverk, marknader och handel (Den nationella innovationsstrategin 2012:31). Ett mål i innovationsstrategin handlar om att skapa infrastruktur som lägger grunden för ett starkt innovationsklimat. Ett delmål kopplat till detta är att främja hållbar fysisk och digital kommunikation som främjar innovation (Innovationsstrategin 2012:22)

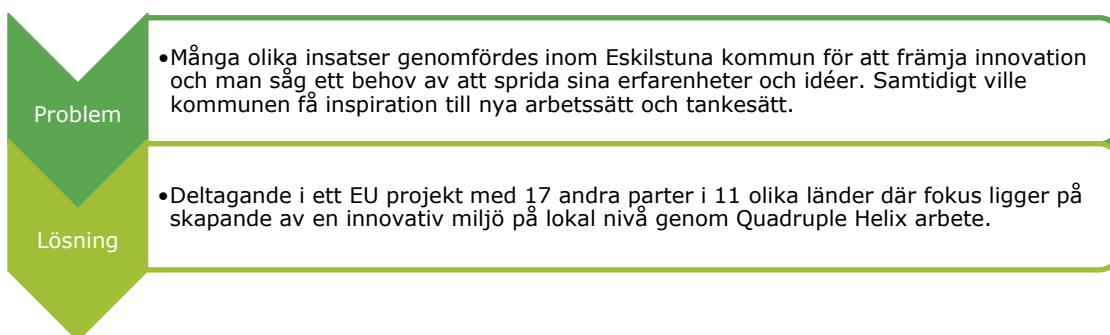
3.2.2 Sörmland och det innovationsarbete som bedrivs

CLIQ projektet – Eskilstunas samarbete med omvärlden Vad har gjorts?

Eskilstuna kommun är en av 17 parter i ett treårigt EU projekt, CLIQ, som finansieras av EU:s Interreg IVC. CLIQ, Creating Local Innovation through a Quadruple Helix ägs och leds av Eskilstunas vänort Jyväskylä i Finland och syftar till att främja innovationer och entreprenörskap bland små- och medelstora företag. Projektet går ut på att arbeta med kommunernas roll i europeiska medelstora städer för att stödja innovationsprocesserna hos små och medelstora företag och entreprenörer i en global konkurrenssituation. Projektet involverar 17 parter från 11 olika europeiska länder.

Anledningen till att Eskilstuna kommun gick med i projektet var att det fanns en uppfattning om att mycket gjordes inom regionen på temat innovation och man ville dela med sig av sina erfarenheter och metoder. Samtidigt ville man få nya idéer från andra delar av Europa för att utvecklas vidare. Projektet inleddes med att ett forskarteam med representanter från de olika parterna studerade begreppet Quadruple Helix som innebär ett samarbete mellan det offentliga, näringslivet, akademien och medborgaren. Forskarteamet kartlade de olika rollerna som olika aktörer kan spela i ett samarbete för att främja regional utveckling, aktörernas styrkor, svagheter, m.m. Studien lade en grund för hur de olika teamen i respektive region skulle sättas samman utifrån en matris med följande dimensioner: policyutveckling, nätverksbyggande, företags- och innovationsfrämjande åtgärder samt fysiska miljöer. De olika parterna fick sedan dela med sig av sina erfarenheter kring arbetet inom de fyra områden och erfarenhetsutbytet och lärandet blev en central del i projektet. Eskilstuna kommun tog fram en modell för hur man kan jobba för att främja innovation på lokal nivå. Modellen kan med fördel användas som en checklista för hur man kan ta fram en policy eller en action plan. Om Eskilstuna bidrog med den ovannämnda modellen, bidrog de andra parterna till att införa nya arbetssätt inom Eskilstuna kommun så som Open innovation och User driven innovation.

Hur har det gått?

CLIQ projektet har genererat en rad resultat, bland annat har en forskningsrapport tagits fram kring Quadruple helix samarbete samt en modell för att kartlägga aktörerna inom samarbetet. I Eskilstuna kommun utvecklade man en checklista för hur man kan arbeta med policy action plan och man arbetade även fram andra något enklare metoder så som självskattningsverktyg, tips kring främjande av innovation, m.m. Ytterligare ett resultat är att man har byggt upp bra och nära relationer med aktörer ute i Europa. Dessa relationer fortsätter generera erfarenhets- och idéutbyten som kommer kommunen till nytta och idag har man gått samman med parter för att söka nya projektmedel.

Har CLIQ-projektet bidragit till någon skillnad i regionen?

I Eskilstuna kommun valde man att bjuda in parter från fler områden vilket Annakarin Sandén, näringslivsutvecklare på Eskilstuna kommun, tror har bidragit till ett mer positivt klimat och nya idéer inom innovationsutveckling. Involveringen av medborgare i projektet har också bidragit till att höja graden av det medborgerliga deltagandet och för enskilda idébärare har det företags- och innovationsfrämjande systemet blivit öppnare och lite mer demokratiskt. Samtidigt har samtliga aktörer som ingått i projektet kunna gå fram och tillbaka mellan rollen som innovatör och aktör vilket har bidragit till att alla som har varit involverade i projektet har fått en bredare förståelse för innovation.

Vad kan göras bättre?

En utmaning för Eskilstuna kommun var att rekrytera medborgare till projektet och till Quadruple Helix nätverket. Många tackade nej eftersom de inte fick ersättning för sin medverkan och hade därmed svårt att prioritera detta. Annakarin Sandén tror att det är viktigt att förankra projekt-idén hos samtliga aktörer innan projektet drar igång och föreslår att man i ett tidigt skede jobbar med avsiktsförklaringar.

Vem bör göra vad i nästa steg?

I ett nästa steg behöver Quadruple Helix metoden användas i större utsträckning än Triple Helix metoden, t.ex. för att utveckla besöksnäringen. I detta arbete är det viktigt att koppla på de ideella krafterna i en mycket större utsträckning än vad som görs idag. För att Quadruple Helix metoden ska få ett gemenslag måste man dock i ett första skede arbeta med att ändra attityder och få till ett mer öppet och demokratiskt klimat inom innovationssystemet.

3.3 Sörmland har ett starkt näringsliv

3.3.1 Hur innovation kopplas till målet

Produktivitetens utveckling i näringslivet kan spåras till innovation

En viktig förutsättning för tillväxt och i förlängningen välfärd är produktivitetens utveckling. Mer precist anger produktivitet hur mycket värde som produceras per enhet och mäts ofta i BNP. Nyligen publicerade studier¹³ visar att upp till tre fjärdedelar av produktivitetens utveckling i näringslivet kan spåras till innovation (Den nationella innovationsstrategin 2012:9). Sverige har idag en lägre andel företagare än genomsnittet inom EU14. Utvecklingstrenden i Sverige när det gäller entreprenörskap och företagande är dock positiv. På senare år har nyföretagandet i Sverige ökat och studier visar också att unga har en mer positiv attityd till företagande idag än tidigare¹⁵ (Den nationella innovationsstrategin 2012:25).

Innovationskraft utifrån regionala förutsättningar

I den nationella innovationsstrategin fastställs ett antal målsättningar som handlar om att skapa förutsättningar för företag i Sverige att växa genom att erbjuda innovativa lösningar på globala marknader och att företag arbetar systematiskt med att stärka sin innovationsförmåga. (Innovationsstrategin, 2012:23). En förutsättning för detta är att Sveriges regionala innovationsmiljöer är globalt attraktiva, att Sveriges regioner utvecklar sin innovationskraft utifrån sina unika förutsättningar och att regionala strategier för innovation är förankrade i ett samlat regionalt ledarskap (Innovationsstrategin, 2012:23).

Att utveckla innovationskraft utifrån unika förutsättningar kan kopplas till smart specialisering.

Med smart specialisering åsyftas att företag, forskningscentra och universitet tillsammans identifierar en regions mest lovande specialisering. Inom EU-kommissionens förslag till framtida sammanhållningspolitik (2014-2020) utgör smart specialisering ett förhandsvillkor för ett av de tematiska målen som Sverige kan komma att investera i under nästa programperiod (FoU-mål). Idén om smart specialisering syftar till ett regionalt strategiarbete där prioriteringar görs som baseras på en förståelse av regionens styrka och på vad regionen kan uppnå i samarbete med andra regioner och nationer. Genom att länka prioriterade verksamheter såsom exempelvis kluster, branscher eller kompetensområden till relaterade verksamheter lokalt, regionalt och internationellt ska smart specialisering bidra till en ökad effektivitet i användningen av offentliga medel för innovation och forskning¹⁶.

Innovation genom förnyelse i näringslivet

Det pågår idag en strukturomvandling av det svenska näringslivet där nya kopplingar mellan kunskapsområden och branscher runt om i Sverige bidrar till förnyelse. Det som betraktats som traditionella jordbruksföretag omformas och nya typer av företag skapas inom till exempel jakt, turism och upplevelseområdet. Parallellt med detta utvecklas nya affärsmodeller inom exempelvis musikindustrin genom nya digitala verktyg och spelutveckling används för allt från pedagogiska verktyg till simulering i tung industri. Sådana kopplingar mellan branscher och kunskapsområden bidrar till att förnya näringslivet i hela Sverige (Den nationella innovationsstrategin 2012:36)

3.3.2 Sörmland och det innovationsarbete som bedrivs

Automation region

¹³ I Den nationella innovationsstrategin hänvisas till OECD

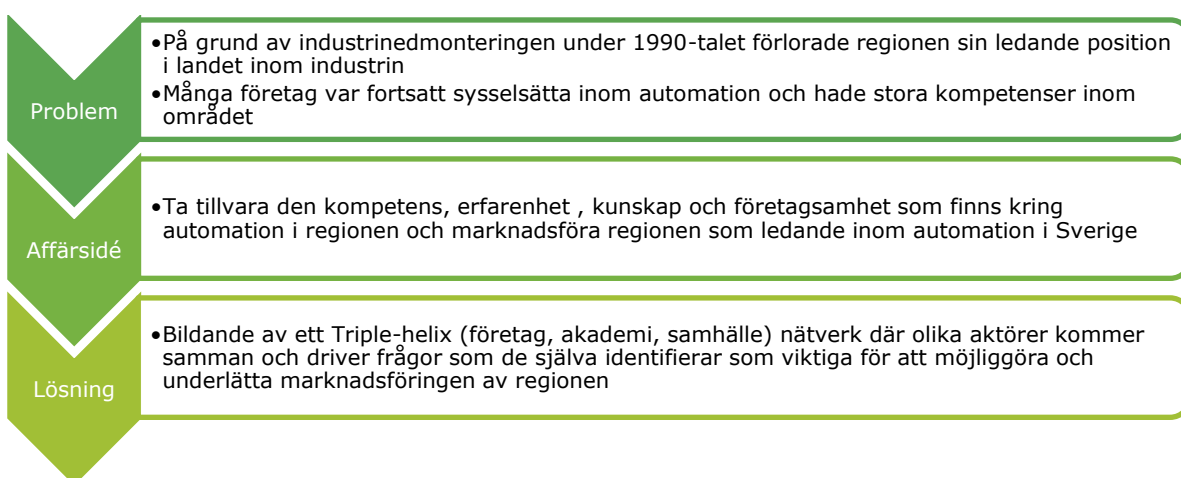
¹⁴ I Den nationella innovationsstrategin hänvisas till data från Panteia/EIM

¹⁵ I Den nationella innovationsstrategin hänvisas till statistik från Tillväxtanalys och Nyföretagarcentrums undersökningar

¹⁶ Regionala innovationer-en introduktion till begrepp, praktik och politik

Vad har gjorts?

Automation Region är ett Triple-helix nätverk som har till sin främsta uppgift att stärka och marknadsföra regionen som Sveriges främsta region inom automation. Automation Region bidrog år 2006 efter att man kunde konstatera att det fanns en stark industriell bas med företag som på olika sätt hade stark kompetens och var verksamma inom automation samtidigt som denna kompetens inte var känd utanför regionens gränser. Olika aktörer från näringslivet, akademien och den offentliga sektorn gick därför samman och bildade Automation Region för att tillsammans utveckla affärer och kompetens inom automation, marknadsföra regionen och på så sätt positionera regionen som ledande i branschen. Automation Region satsar främst på att ge idébäraren stöd i ett senare skede av affärutvecklingsprocessen. Detta görs genom arrangering av frukostmöten på olika teman, workshops, föreläsningar, etc. Verksamheten drivs som ett kompetenscentrum inom innovation där medlemmarna själva sätter agendan och driver olika frågor. Idag finns fyra arbetsgrupper som arbetar inom följande områden: affärutveckling, kompetensutveckling, kommunikation och innovation. Arbetsgrupperna drivs av de 70 medlemsföretagen som ingår i nätverket och innovationsfrågan genomsyrar samtliga arbetsgrupper. Förutom fokus på de fyra ovannämnda frågorna arbetar Automation Region även med attitydförändrande insatser inom det företagsfrämjande systemet genom att försöka påverka de offentliga aktörerna så att dessa får en bättre och bredare förståelse för innovation. På Automation Region ser man samarbete med andra aktörer runt om i landet som en förutsättning för att kunna fortsätta sin verksamhet och bl.a. inom internationaliseringsfrågan värdesätts samarbetet med andra särskilt högt då man ser en begränsning i att vara en relativt liten aktör. Automation region drivs av offentliga medel och blev bl.a. under 2012 tilldelat medel från Tillväxtverket för att fortsätta driva klusterutvecklingen. Relevant i detta sammanhang är även tillkomsten av Mälardalens Industrial Technology Center (MITC) som arbetar för att matcha näringslivets och högskolans behov för att hitta nya sätt att omsätta kompetens till konkurrenskraft. Detta görs genom gemensamma projekt och genom andra former för samverkan som utvecklas kontinuerligt.

Hur har det gått?

Ett av de viktigaste resultaten sedan start 2006 som identifieras av Karolina Winbo, biträdande processledare på Automation Region, är att verksamheten har utvecklats från "frukostmöten" till en strukturerad organisation som idag kan ta betalt för sina aktiviteter. Samtidigt fortsätter verksamheten att få erkännande både från nationella och regionala aktörer då det offentliga stödet fortsätter och kännedomen om Automation Regions arbete fortsätter att öka.

Har Automation Region bidragit till någon skillnad i regionen?

Automation Regions ansträngningar de senaste sju åren har gett resultat och exempelvis har medvetenheten kring automation ökat både i regionen och i landet som helhet. Genom att arbeta med innovationsfrågor hoppas man på att i framtiden kunna bidra till attitydförändringar bland de offentliga aktörerna, näringslivet och akademien som kan leda till fler innovationer i området och till mer internationalisering som kan gynna regionen och Sverige.

Vad kan göras bättre?

Automation Regions verksamhet är i högsta grad medlemsdriven vilket sätter vissa krav på organisationen. Karolina Winbo menar att det är viktigt att se, lyssna och uppmärksamma de enskilda medlemsföretagen för att kunna fortsätta vara ett attraktivt nätverk. Det är även viktigt att ha en bra bild av företagets verklighet och vardag och kunna tala på företagarnas vis. En utmaning är därför att ständigt förnya sig och hitta relevanta sätt att attrahera nya finansiärer och företag på.

Från offentligt håll menar Karolina att det är viktigt att skapa arenor där de företagsfrämjande- och innovationssystemen kan möta företagen för att säkerställa att bra idéer och företag kan utvecklas och frodas. Men framförallt menar Karolina att det från nationellt håll är viktigt att inte bortprioritera satsningar inom industri då industrin fortfarande spelar en mycket viktig roll i den svenska ekonomin.

Vem bör göra vad i nästa steg?

I ett näste steg menar Karolina Winbo att det är viktigt att i regionen sätta upp gemensamma ramar och få till en bättre samverkan mellan olika innovationsaktörer. Man måste gemensamt hitta den röda tråden för den regionala strategin för att sedan tillsammans arbeta för implementering. Det är vidare viktigt att koppla studenter, nystartade studentföretag och forskningsresultat till befintliga företag och för att detta ska bli möjligt måste det finnas finansiering som kommer både från den offentliga och från den privata sfären.

Innovationskontoret InterAct: StartUp Inspire – Silicon Valley

Vad har gjorts?

Innovationskontoret InterAct är ett partnerskap mellan Kungliga Tekniska högskolan (KTH Innovation), Mälardalens högskola (Idélab) och Stockholms universitet (SU Innovation). InterActs verksamhet syftar till att bredda, fördjupa och effektivisera innovationssystemet i Mälardalen genom att ge konkret stöd för tekniska innovationer på en internationell marknad.

Ett av projekten som drivs på Innovationskontoret på Mälardalens Högskola är StartUp Inspire som drivs inom ramarna för innovationskontorets satsning på internationalisering. Projektet innebär att entreprenörer som driver start-up företag inom IT och som befinner sig i en tidig fas får åka på en inspirationsresa till Silicon Valley där man tillbringar en intensiv och händelserik vecka. Resans tre främsta målsättningar är att: utmana entreprenörernas affärsidé, produkt, paketering, etc., ge entreprenörerna inspiration som de kan använda för att utveckla sina affärsidéer samt bygga upp ett nätverk i USA med de ledande aktörerna inom IT. Under resan genomförs olika aktiviteter såsom workshops om den amerikanska marknaden, företagbesök hos framgångsrika IT-företag, nätverksaktiviteter och säljträning (pitchträning). Under den första resan åkte 30-40 entreprenörer med anknytning till Mälardalens Högskola, även om det fanns ett stort intresse för resan även från de andra innovationskontoren på främst KTH. Målsättningen är att i framtiden arrangera liknande resor en gång per år på olika teman för att inkludera entreprenörer inom fler områden. Delatagarna kommer att få förbereda sig grundligt inför varje resa för att få ut så mycket som möjligt av vistelsen och vid hemkomst kommer varje deltagare få dela med sig av sina erfarenheter och kontakter till de andra innovationskontoren.

Hur har det gått?

Projektet StartUp Inspire har följts upp och de deltagare som var med 2013 har fyllt i en enkät. Enligt uppföljningsrapporten gav deltagarna programmet betyget 4,6 av 5 i betyg för helheten. Deltagarna gav högst betyg till säljträning och möjligheten att få presentera sina företag och affärsidéer för paneler av affärspersoner. Enligt Sasan Shaba, projektledare, så utmanades deltagarnas affärsidéersamtidigt som deltagarna fick mycket inspiration och många nya kontakter etablerades med företag i Silicon Valley. Researrangörerna lyckades att skapa en helhet under en intensiv vecka som Sasan är övertygad om kommer kunna bidra till utvecklingen av deltagarnas affärsidéer.

Har StartUp Inspire bidragit till någon skillnad i regionen?

Genom inspirationsresan har man sett till att Sörmland kommer Silicon Valley närmare då man delar med sig av sina erfarenheter inte bara till de andra Innovationskontoren utan även andra aktörer inom det företagsfrämjandesystemet i Sörmland. Genom att inspireras av företag och innovationsandan i Silicon Valley samt bibehålla och bygga vidare på de kontakter som har etablerats i Silicon Valley tror Sasan Shaba att Sörmland kan få fler duktiga start-ups. Målet är inte att bilda ett nytt Silicon Valley i Sörmland utan snarare att genom inspiration stärka entreprenörer och deras affärsidéer.

Vad kan göras bättre?

Även om agendan var fylld till sin bredd av aktiviteter är Sasans bedömning att den intensiva veckan var väldigt bra och att det fanns en tydlig röd tråd genom hela veckan. I efterhand var deltagarna något för långt fram i sin affärsutvecklingsprocess vilket gjorde att det var en utmaning att vaska fram nya idéer och Sasan menar därför att det till nästa omgång kan vara värdefullt att ändra antagningsprocessen för att få med entreprenörer som befinner sig ännu tidigare i utvecklingsprocessen.

Vem bör göra vad i nästa steg?

Genom att etablera och arbeta i större nationella och internationella nätverk kan man skapa stor nytta för regionen tror Sasan Shaba. Genom att inspireras och lära sig från andra som redan har mött och löst liknande problem kan man undvika att uppfinna hjulet på nytt och istället ägna sig åt det väsentliga, nämligen att få fler innovativa idéer till att bli vinstdrivande företag som kan bidra till tillväxt i regionen och i landet i sin helhet.

En viktig lärdom från Silicon Valley som Sasan fick med sig är att aktörerna i Silicon Valley ständigt återupptäcker sig och man är öppen för samarbete då man ser fördelarna av att samverka

och samarbeta med andra. I Sverige menar Sasan att de olika aktörerna är revirtänkande vilket har hämmande effekter på företagsklimatet. Ett nästa steg är alltså att ändra aktörernas inställning till innovation och bli mer entreprenörstänkande.

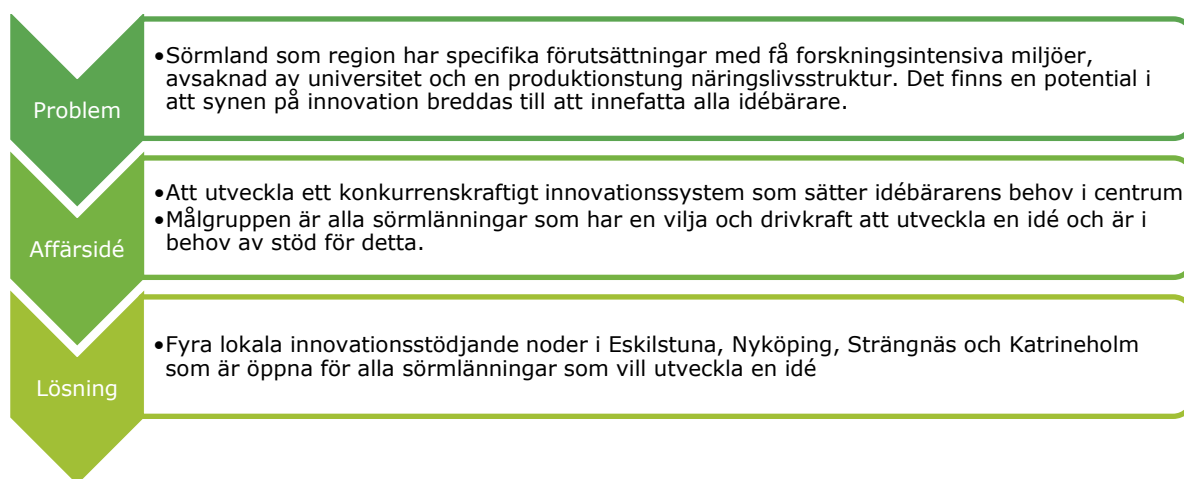
Fler innovationer helt enkelt- Innovationsmotorn

Vad har gjorts?

Fler innovationer helt enkelt-Innovationsmotorn har genomförts mellan januari 2011 och december 2013. Regionförbundet Sörmland har varit projektägare och delfinansiär tillsammans med deltagande parter och medfinansiärer Eskilstuna kommun, Katrineholms kommun, Nyköpings kommun och Strängnäs kommun. Projektet har erhållit finansiering från Europeiska Regionalfond.

Projektet bygger vidare på projektet *Innovationsmotorn – att stimulera innovationer i tidiga skeden*. Innovationsmotorn utgår från regionens specifika förutsättningar med få forskningsintensiva miljöer, avsaknad av universitet och en produktionstung näringslivsstruktur. Utifrån dessa förutsättningar framhålls i Sörmland att ett alternativt system för utveckling av innovationer utformas och att synen på innovation breddas till att innefatta idébärare även utanför de forskningsintensiva universitetsmiljöerna. Med bakgrund i detta har Innovationsmotorn initierats med uppdrag att skapa lokalt förankrade och långsiktigt hållbara stödstrukturer, så kallade noder av hög kvalitet dit *alla* sörmlänningar kan vända sig för rådgivning och utbildning för att förverkliga sina affärsidéer. Dessa stödstrukturer ska i sin tur bedriva utåtriktade aktiviteter för att attrahera nya idébärare som vill kommersialisera sina idéer samt lära av varandra för att möta projektets syfte om att utveckla ett konkurrenskraftigt regionalt innovationssystem som sätter idébärarens behov i centrum.

Stödinsatser för personer i Sörmland med en vilja att kommersialisera en idé har bedrivits vid fyra noder i regionen bestående av Nätverket Din Idé (Eskilstuna), Företagslabbet (Nyköping), Växthuset (Strängnäs) och Katec (Katrineholm). Utgångspunkten har varit att nodernas verksamhet ska vara öppen för *alla* sörmlänningar och idéer samt att utbudet som noderna tillhandahåller ska vara enkelt att ta del av. Projektet har med andra ord tagit ett alternativt grepp kring vilken inriktning innovationsstödjande verksamheter kan ta, med ett ökat fokus på att kommersialisera idéer i tidiga skeden till fördel för att främja alla sörmlänningars drivkraft och vilja att förverkliga sina idéer. Projektet har arbetat med rådgivning till idébärare, utveckling av verksamheterna vid noderna samt med att stärka ett regionalt perspektiv på innovationsfrågorna i Sörmland.

Hur har det gått?

Fler innovationer helt enkelt har slututvärderats. I utvärderingen konstateras att projektet har lett till att ett stort antal rådgivningstillfällen genomförts. Idébärare som är intervjuade menar att rådgivningen har skapat nytta och att detta har medfört snabbare kommersialiseringsprocesser. Mellan noderna och på regional nivå har nya kontaktytor och samverkansformer skapats inom det sörmländska innovationssystemet. Insatserna har baserats på befintliga stödstrukturer vid noderna som genom projektet getts möjlighet att utveckla erbjudandet till idébärare i Sörmland med en idé och vilja att söka stöd för att utveckla denna. Enligt projektledare Lina Widlund är ett

viktigt resultat att ett nytt arbetssätt har utformats mellan Region Sörmland, noderna och Almi samt att ett arbete har påbörjats kring ett regionalt strategiskt arbete kring innovation.

Har Innovationsmotorn bidragit till någon skillnad i regionen?

Enligt projektledare Lina Widlund har projektet skapat en högre tillgänglighet vad avser innovationsrådgivning i Sörmland genom att arbeta med lokala noder. Förenkling har också skett vad avser förstudiemedel från Almi eftersom fler idébärare kan ta del av detta nu. Genom projektet har idébäraren satts i centrum samt rådgivning med ett mer coachande angreppssätt utvecklats. Projektet har även påverkat attityder kring innovation vilket också visades i slututvärdering. Enligt Lina har det politiska intresset kring innovation ökat och det finns en ökad medvetenhet om att innovation är viktigt i olika verksamheter exempelvis vård och omsorg.

Vad kan göras bättre?

Lärdomar från Innovationsmotorn är att det är viktigt att arbeta med behovsanalyser av målgruppen för att kunna utforma rådgivning på bästa sätt samt att även nå ut till olika typer av målgrupper som projektet inte hittills har nått. Enligt Lina är det också viktigt att arbeta mer med uppföljning och utvärdering för att mäta insatser kring innovation samt att det innovationsfrämjandesystemets aktörer blir tydligare kring vad de kan erbjuda idébäraren och att detta utgår från dennes behov.

Vem bör göra vad i nästa steg?

Enligt Lina är det viktigt att Regionförbundet arbetar med samordning och skapar mötesplatser för de olika aktörer som arbetar med att främja innovation. Det är även viktigt att arbeta med analys och uppföljning samt att vara en länk mot nationella satsningar inom innovationsområdet. För kommunerna kan det handla om att också se sin roll som beställare och köpare av nya lösningar vilket i sin tur kan bidra till innovation. En annan viktig fråga för framtiden är att de aktörer som arbetar med innovation utvecklar gemensamma erbjudanden för idébärarnas behov.

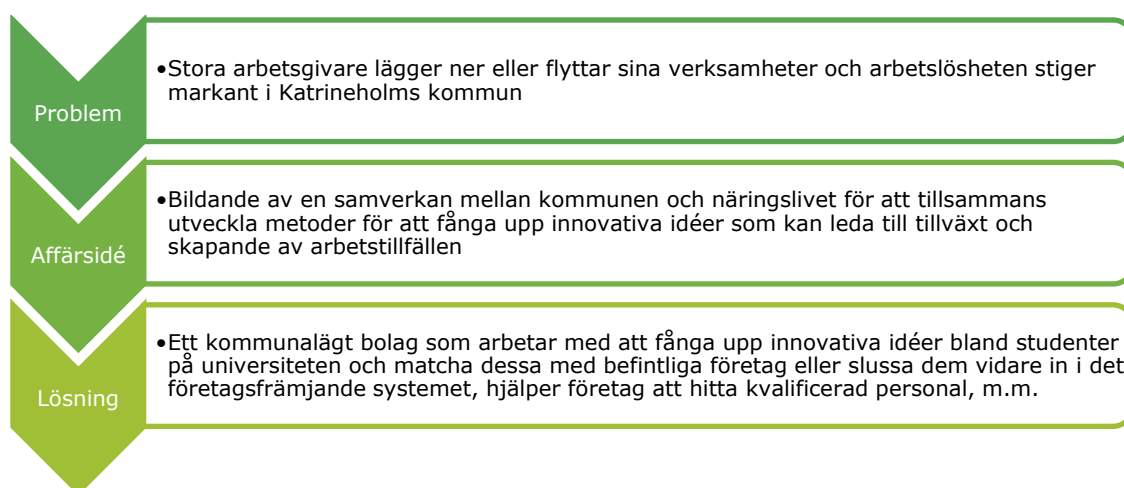

KATEC

Vad har gjorts?

Katec är ett utvecklingsbolag som ägs till 49% av Katrineholms Kommun och till 51% av näringslivet. Bolaget ska vara en resurs för människor, företag och samhälle för utveckling av nya produkter, tjänster och företag. Bolagets mål är att skapa nya arbetstillfällen, nya företag och allmänt bidra till förnyelse i kommunen genom nya livskraftiga, lönsamma och tillväxande verksamheter.

Bolaget har byggt upp specialkompetens och nätverk inom hälso- och sjukvården. Bolagets främsta mål är att allmänt bidra till innovation och förnyelse i kommunen genom nya livskraftiga, lönsamma och växande verksamheter. Fokus ligger på innovativa idéer i kommersialiseringsstadiet och som har potential för skalbarhet och tillväxt. Katec bildades som en följd av att Katrineholms kommun förlorade arbetstillfällen runt år 2002 då de större företagen försvann från orten. Ett näringslivsråd och ett antal förstudier senare bildades år 2010 ett konsortium av olika företag och kommun som tillsammans grundade Katec som idag ägs till hälften av Katrineholms Kommun och till hälften av näringslivet. Katecs modell för att fånga upp innovativa idéer är öppen och generös och man har systematiskt arbetat med att ta bort trösklar för den enskilde. En utgångspunkt är att alla kan bidra till förnyelse och att metoder och processer anpassas till den enskildes behov och förutsättningar. En av aktiviteterna på Katec, Ung VD, innebär att 10 unga vuxna handplockas till ett specialutformat program inom vilket de får lära sig att leda företag och innovationsprocesser. Ett annat projekt, Katec Kommers, syftar till att bistå fyra projekt i utvecklingsfasen som har tillväxtpotential och som får tillgång till särskilda främjande åtgärder från Katec och andra aktörer. En viktig del av verksamheten är att bidra till kunskaphöjning i befintliga företag och bolaget riktar sig därför till studenter på de lärosäten i regionen som finns inom pendlingsavstånd. Som exempel har Linköpings universitet ett kontaktsekretariat i Katrineholms Kommun och på Mälardalens Högskola Idélab har Katec en direkt kontaktväg till nya studentföretag som kan leverera tjänster till lokala bolag. Studenter med innovativa idéer kan också få hjälp med att komma i kontakt med relevanta befintliga företag eller med aktörer inom det företagsfrämjande systemet för att titta på möjligheterna att utveckla affärsidén vidare. Inom studentspåret hjälper man även studenter att hitta passande utvecklingsprojekt som studenten kan jobba med under sina studier ute på företag. På så sätt kan studenten få in en fot på arbetsmarknaden och vid studiernas slut ha ett kontaktnätverk som kan användas för att söka jobb. Genom matchningsaktiviteter bistår Katec företag med att hitta kvalificerad personal. Katecs verksamhet grundar sig på kontaktnätverk och man samarbetar med t.ex. Linköpings universitet, Mälardalens Högskola, NovaMedTech, olika företag och offentliga aktörer.

Hur har det gått?

Katecs verksamhet har bidragit till att flera produkter och tjänster har kommersialiserats, i nya företag eller som en ny verksamhet i befintliga. Några exempel är hjälpmedel och verktyg, så som Korkodil, en kombinerad skruv- och burköppnare, Smarton-knappen, en knapp som underlättar persienhanteringen för äldre och personer med nedsatt funktion i händerna, Hummerglide, ett

verktyg för snickaren, Yajlee, en BH för bröstopererade, etc. Ju fler idéer som kommersialiseras och marknadsförs och lyfts fram i media desto fler vågar ta steget att testa sina idéer också enligt Katecs VD Marie Gillstam.

Har Katec bidragit till någon skillnad i regionen?

Marie Gillstam menar att Katecs verksamhet genom åren har bidragit till att fler företag idag har innovation på agendan och att man har spridit innovationstänket i regionen och i innovationssystemet. Detta har Katec gjort genom att öppna upp möjligheten för alla som vill bidra till förnyat näringsliv. En viktig anledning till att Katec har lyckats bidra till en positiv förändring i regionen tror Marie Gillstam beror på nodprojektet Innovationsmotorn i regionen. Då Sörmland präglas av stora geografiska distanser är det viktigt att göra det företagsfrämjande systemet tillgängligt vilket Marie anser att man har lyckats bra med genom de fyra noderna.

Vad kan göras bättre?

En förbättringspotential som Marie Gillstam identifierar utifrån de utvärderingar och uppföljningar är att effektivisera mötesformer och mötesplatser. Katec ska vara en både fysisk och virtuell utvecklingsavdelning för regionens företag. Katecs kompetens och nätverk av specialister är en tillgång och Marie identifierar det som viktigt att öka vetskapen om det i befintligt näringsliv. Vidare menar Marie att det är både kostnads- och tidskrävande att arbeta med "uppfångande" verksamhet och det är därför viktigt för Kates del att säkerställa en bättre grundfinansiering som basverksamheten kan utgå från. Samtidigt är det viktigt att det finns offentliga medel att söka för att stödja denna typ av verksamhet.

Vem bör göra vad i nästa steg?

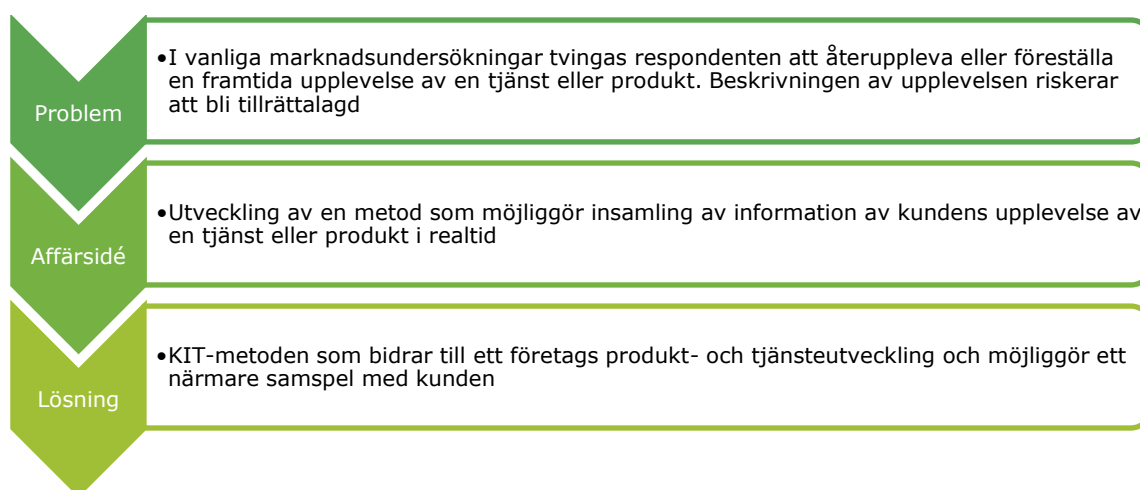
Enligt Marie Gillstam behöver aktörer inom regionen och i landet arbeta mer i avtalade samverksformer. Marie menar att man idag i stor utsträckning jobbar vertikalt medan det finns ett stort värde i att jobba horisontellt då innovation är ett branschöverskridande fenomen som platser i alla branscher. För att öka tillväxten och sysselsättningen i regionen borde därför innovation sättas på allas agendor.

KIT™ metoden

KIT – KundInvolverad Tjänsteutveckling Vad har gjorts?

KIT kan beskrivas som en verktygslåda som hjälper små- och medelstora företag att utveckla sina verksamheter genom att involvera sina kunder i produkt- och tjänsteutvecklingen. Metoden som används för att uppnå detta utgår från kundernas behov där det centrala värdet ligger i att fånga kundens upplevelse i självaste användningsstunden av en tjänst eller produkt, istället för vid marknadsundersökningar *efter* avslutad användning av en tjänst eller produkt. Genom att förstå hur kunden känner sig i, betar sig i och tänker kring upplevelsen av användningen av en produkt eller en tjänst kan ett företag stärka sina konkurrensfördelar genom att kunna erbjuda bättre produkter och tjänster som tilltalar kunderna mer. KIT-metoden kan användas i t.ex. marknadsföring men även för att skapa underlag för innovationer och kan hjälpa företag att utveckla sitt samspel med kunder vilket i sin tur kan påverka företagets arbetssätt. Metoden bygger på forskning och togs fram i ett samarbete mellan stiftelsen Marknadstekniskt Centrum, Idéplan, Karlstads Universitet, Mälardalens Högskola och finansierades av VINNOVA.

Parkens Zoo i Eskilstuna blev den första användaren som testade KIT-modellen inom detta projekt för att utveckla sina olika tjänster. Genom att använda KIT metoden kunde Parkens kontinuerligt stämma av kundernas upplevelser och vad som skapade värde för besökarna samtidigt som man kunde få insikter i kundens outtalade förväntningar. Resultatet av tillämpningen av KIT-metoden gav idéer och uppslag till nya tjänsteinnovationer. Exempelvis kunde Parkens Zoo med hjälp av KIT-metoden konstatera att besökarna vill göra saker tillsammans i olika gruppkonstellationer och man använder därför idag inga enskilda guidningar i hörlurar utan utvecklar erbjudanden som bygger på att göra saker tillsammans. Man har även inrättat en SMS-tjänst genom vilken man kan skicka ett SMS till VD:n vilket möjliggör för Parkens Zoo att ta "tempen" på vad som fungerar bra och vad som fungerar mindre bra här och nu. Genom att utveckla tjänster som svarar mot besökarnas behov kan man få besökarna att stanna längre i parken och spendera mer pengar. Besökarna får dessutom en trevligare vistelse.

Hur har det gått?

Idag förvaltas och utvecklas KIT-metoden av Marknadstekniskt Centrum (MTC). MTC erbjuder bl.a. utbildningar inom KIT-metoden. Ett antal tjänster finns idag ute på marknaden som ett resultat av KIT-metoden. Exempelvis har ett företag utvecklat en metod som kallas ZOOA som syftar till att aktivera besökarna på ett ZOO och göra vistelsen mer interaktiv, lärorik och engagerade. Metoden används idag av Parkens Zoo i Eskilstuna och bl.a. har Gröna Lund visat intresse för metoden. KIT-metoden har även använts för tjänsteutveckling på flygplatser och i cancerforskning.

Har KIT-metoden bidragit till någon skillnad i regionen?

KIT-metoden har dels bidragit till att utveckla Parken Zoos tjänsteutbud men även till att få fler tjänsteföretag i regionen att tänka i nya banor och få tydligare kundfokus i sina tjänsteutvecklingsprocesser. Dock drevs projektet, dvs. utvecklingsprojektet av KIT-metoden, under endast tre år vilket enligt Annika Edetun Lahtinen, projektledare som var med och utvecklade KIT-metoden är för kort tid för ett sådant projekt. Ambitioner fanns på att förlänga projektperioden men p.g.a. olika anledningar blev så inte fallet och MTC övertog ägandet av metoden. Hade utvecklingsprojektet fått fortgå några år till tror Annika att KIT-metoden hade kunnat spridas till ännu fler och få än större genbomslagskraft som affärsutvecklingsmetod i regionen.

Vad kan göras bättre?

Catharina Edetun Lahtinen menar att det i Sörmland idag finns ett stort behov av att tänka nytt och bredare kring innovation. Hon anser att ett problem som regionen tampas med är ett för stort fokus på industrin och att de offentliga aktörerna tenderar att i större utsträckning finansiera satsningar inom industri och mindre så satsningar inom kommunikation, KKN, etc. Hon menar vidare att KIT-metoden säkerligen hade kunnat bidra till positiva försändringar i regionen om det hade funnits större intresse från näringslivet och offentliga aktörer för produkter och tjänster inom kommunikation och KKN.

Vem bör göra vad i nästa steg?

För att få en bra kommunikation mellan de offentliga företagsfrämjande aktörerna och näringslivet måste tjänstemännen ha en bättre förståelse för företagares vardag och verklighet och tala samma språk menar Annika. Det är även önskvärt att se kortare beslutsprocedurer inom det offentliga då företagare inte alltid har tid att vänta på beslut då konkurrensen på marknaden är hård och det gäller att agera snabbt och effektivt.

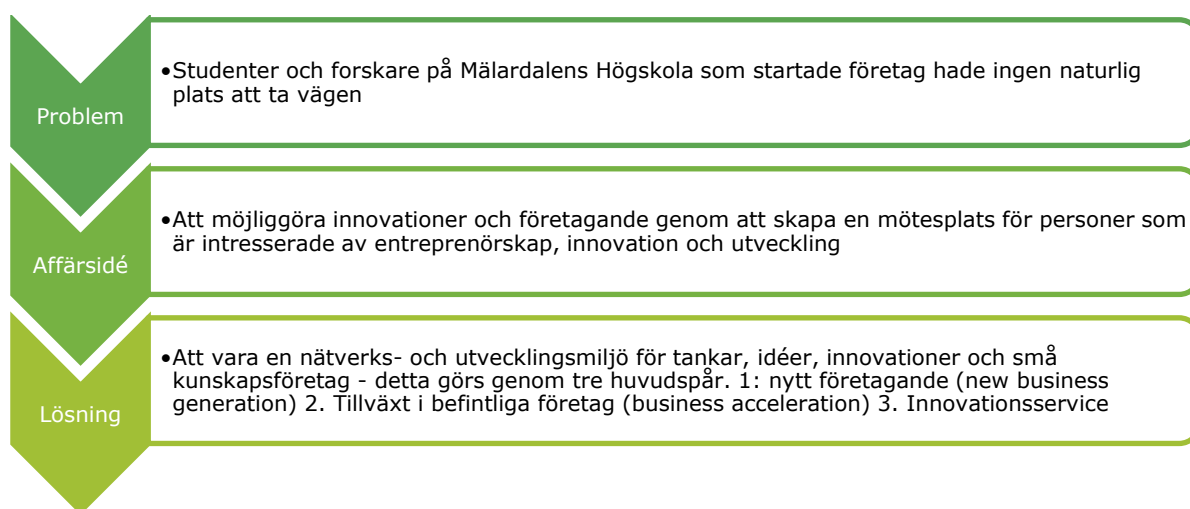
Annika ser KIT-metoden som en guldgruva vars potential inte utnyttjas till fullo då det fortfarande är få som känner till metoden. Både de företagsfrämjande aktörerna på regional och nationell nivå och företagen måste ändra sin inställning till innovation och bli mer öppna vad gäller nya utvecklingsmodeller och nya metoder.

17

Munktell Science Park – making space for innovators Vad har gjorts?

Idén för Munktell Science Park föddes 2002 och sedan 2005 hjälper Munktell Science Park innovatörer och entreprenörer att gå från en idé till ett moget företag. Entreprenörer får hjälp med idéutveckling, råd kring finansiering, affärscoachning och annat för att lyckas med sin affärsidé samtidigt som Munktell Science Park är en neutral mötesplats där små och stora aktörer kan mötas på lika villkor och skapa nya affärer och idéer. Fokus ligger på att utveckla företag och innovatörer med moderna innovationsmetoder som öppen innovation, ofta kopplade till forskning inom området och bl.a. anordnas olika innovationstävlingar utifrån ett behovsdrivet och öppet innovationsperspektiv.

Idén till Munktell Science Park föddes ur observationen att många studenter på Mälardalens Högskola startade egna företag under eller efter utbildningen men att få studenter fick stöd i början av sitt företagande. I början av 2000-talet etablerades allt fler Science Parks i Sverige och 2005 fanns det tillräckligt stort underlag av innovativa idéer och start-up företag i Eskilstuna för att bilda en egen Science Park och inkubatorverksamhet. Munktell Science Park drivs sedan 1 juli 2013 som ett kommunalt bolag inom Eskilstuna kommun och är ett samarbete mellan näringsliv, kommun och akademien som stödjer med sitt kunnande, sina kompetenser och resurser. Munktell Science Park ska locka kreativa människor och tillväxtföretag till Eskilstuna och till regionen.

Hur har det gått?

Munktell Science Park har blivit en känd aktör i innovationssystemet både lokalt och regionalt. Detta möjliggör att Munktell Science Park blir något av "en magnet" för innovationskraft. Genom att mäta kundnöjdhet har man kommit fram till att Munktell Science Park bl.a. hjälper dessa företag att få en höjd exponering på marknaden och att bättre nå ut till sina kunder.

Munktell Science Park har även kommit att bli en första ingång för många till innovationssystemet och där fungerar Munktell Science Park ofta som en slags sluss som guidar vidare till rätt aktör i innovationssystemet. Inkubatorn Create som drivs tillsammans med Västerås Science Park är idag hem för närmare 20 tillväxtorienterade företag och på Munktell Science Park finns ett 90-tal små företag och näringslivsorganisationer etablerade.

Har Munktell Science Park bidragit till någon skillnad i regionen?

Enligt Thomas Karlsson (VD på Munktell Science Park) har Munktell Science Park intagit en komplementär position i innovationssystemet och bidragit till att skapa förnyelse i Sörmland. Olika aktiviteter har bidragit till att främja innovationsklimatet och att stärka möjligheter för personer att utveckla sina idéer.

Vad kan göras bättre?

Att stärka företags innovationsförmåga blir alltmer en avgörande framgångsfaktor, vilket Munktell Science Park satsar rejält på med både egen kompetens och i ett nätverk av innovationsexpertis som är under uppbyggnad. I framtiden har Munktell Science Park också ambitionen att kunna bistå med assistans för företag som har kommit längre i sin utveckling. På regional nivå anser Thomas Karlsson att Sörmlands geografiska begränsningar ibland försvårar samverkan. Munktell Science Park välkomnar Regionförbundets arbete och efterlyser fler Provapåverksamheter.

Vem bör göra vad i nästa steg?

Den geografiska närheten till Stockholm gör Sörmland till intressant alternativ för företag och investerare. Munktell Science Park har som ambition att *bli hjärtat i Sveriges ledande innovations- och entreprenörregion*, och där är Munktell Science Parks innovationsfokus unikt. För att kunna driva denna utveckling framåt är det viktigt att samarbeta såväl inom Sörmland, med närliggande län och nationellt. Aktörer som Munktell Science Park ser som viktiga på det nationella planet inkluderar Tillväxtverket, VINNOVA och Energimyndigheten. Internationellt samarbete utvecklas tillsammans med Svenska Institutet där innovatörer från flera kontinenter bjuds in att inovera samtidigt som Sverige visas upp.

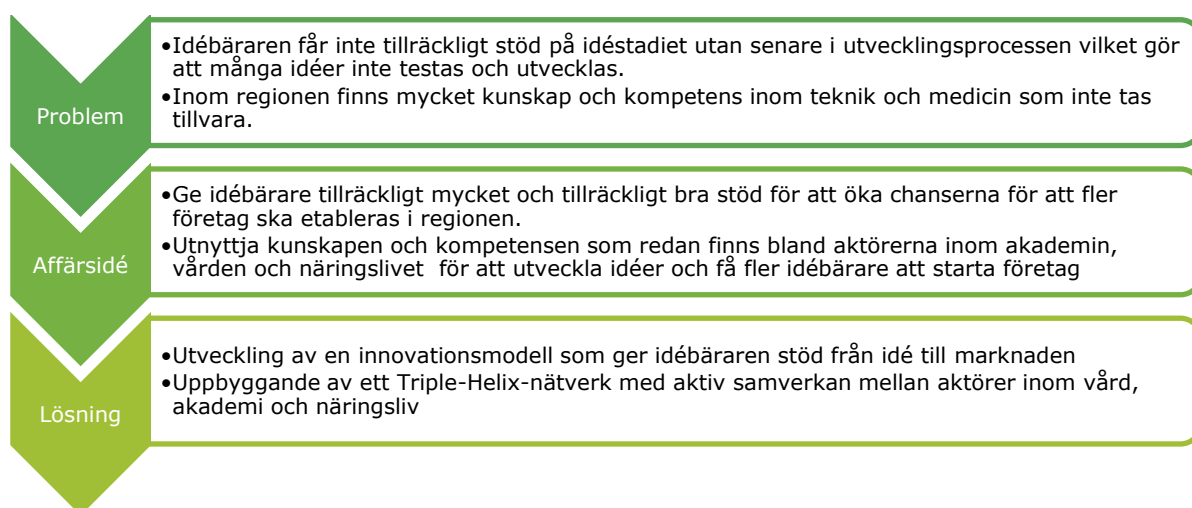
Ett annat viktigt område framöver är Riskkapital, och där vill Munktell Science Park fortsätta med att utveckla den såddkapitalfond, Sörmlandsfonden, samt det nätverk av affärsänglar som Munktell har byggt upp.

NovaMedTech – innovationer för morgondagens vård

Vad har gjorts?

NovaMedTech är ett samverkansprojekt mellan Örebro, Sörmland, Västmanland och Östergötland som sedan 2008 verkat för att främja entreprenörskap inom vård, akademi och näringsliv för nya medicintekniska innovationer för framtidens vård. Sommaren 2014 avslutas den nuvarande programperioden och huruvida NovaMedTech kommer att fortsätta drivas i projektform eller som en permanent organisation i form av företag kommer att beslutas inom en snar framtid. Verksamhetens viktigaste tre mål är att säkerställa att innovativa nya produkter och tjänster inom medicinsk teknik kommer ut på marknaden, att innovationer kommer till nytta i vården samt att bidra till kunskapsstillväxt inom vårdinnovationer. Fokus ligger på att omvandla idéer till färdiga produkter och inom projektet har man bl.a. utvecklat en innovationsmodell för hur man ska hitta och ge stöd till nya innovationer så att dessa når marknaden och kommer vården och patienterna till bruk. Innovationsmodellen bygger på ett helhetstänk där idébäraren får kunskaps- och kompetensstöd, coaching, m.m. genom hela processen – från idé till marknaden. Verksamheten drivs i ett Triple Helix-nätverk med aktiv samverkan mellan aktörer inom vård, akademi och näringsliv. Med hjälp av det breda nätverket som har byggts upp under åren har man kunnat identifiera 60 kommersiella idéer som man sedan har testat innovationsmodellen på – en modell som kan tillämpas även på andra områden än medicinsk teknik och ge bra resultat.

Hur har det gått?

Av de ca 60 kommersialiserbara idéerna som har processats i NovaMedTechs innovationsmodell har 13 produkter nått marknaden och används idag inom vården. Vidare har NovaMedTechs verksamhet enligt flertal utvärderingar bidragit till kunskapsutvecklingen i Katrineholm och i övriga regionen. Att verksamheten levererar både kvantitativa och kvalitativa resultat, vilket både följeforskning och externa utvärderingar visar, har skapat spinn-off effekter så som nya samarbetsformer och nya projektidéer menar projektledaren Peter Hult.

Har NovaMedTech bidragit till någon skillnad i regionen?

Sedan 2008 har NovaMedTechs arbete i flera avseenden bidragit till ett mer välmående innovations- och företagsklimat i Sörmland regionen enligt Peter Hult. Genom att idéer har nått marknaden och flera företag har startat har arbetstillfällena skapats. Kunskapsnivån kring innovationer inom vården har ökat både i och utanför regionen och i Katrineholm har man exempelvis arbetat fram en handbok om hur man jobbar med innovationer inom vården.

Vad kan göras bättre?

Oavsett hur NovaMedTech kommer att drivas i framtiden, dvs. i projektform eller i privat eller ofentlig regi, är en viktig uppgift för NovaMedTech att jobba närmare de etablerade innovations- och företagsfrämjande systemen i regionen. Detta för att i ännu större utsträckning identifiera bra, kommersialiserbara idéer. Samarbetet med akademien och vården fungerar väl idag. Dock har en utmaning varit att nå och aktivera aktörer inom näringslivet då näringslivet ofta har en

specifik agenda och specifika intressen av samarbete. NovaMedTech måste därför ta ett aktivt grepp kring näringslivet och kartlägga vilka behov och möjligheter som näringslivet ser i ett samarbetsnätverk för att på så sätt lättare kunna hitta samarbetsformer och nyttja varandras kompetenser och styrkor fullt ut.

På regionnivå identifierar Peter Hult en förbättringspotential i fördelningen av finansiella medel som idag tenderar att bidra till spänningar mellan olika aktörer inom och mellan regionerna. Dessa spänningar behöver byggas bort genom utveckling av mer ändamålsenliga fördelningsnycklar som fokuserar mer på var och under hur lång tid medlen gör mest nytta. På nationell nivå menar Peter Hult att det är viktigt att det finns en möjlighet för de aktörer som arbetar med innovation att dela med sig av sin kunskap och sina erfarenheter för att undvika att hjulet ständigt uppfinns på nytt. De nationella finansiärerna måste även inse vikten av att satsa medel på hela processen av innovationsutveckling och inkludera stöd på idéstadiet.

Vem bör göra vad i nästa steg?

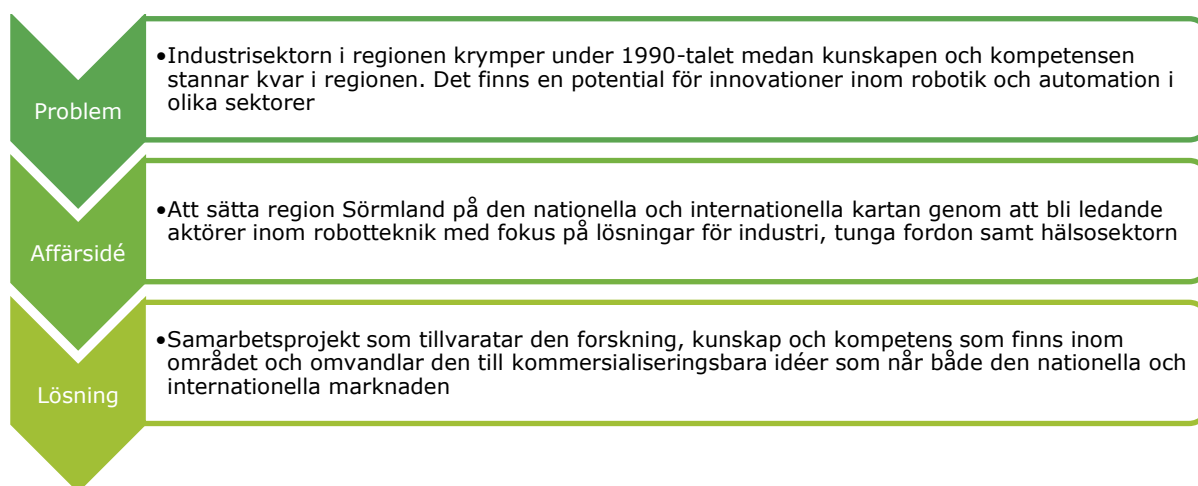
För att fler företag inom teknisk medicin ska etableras i regionen måste de offentliga aktörerna våga satsa på att testa nya produkter och tjänster menar Peter Hult. Som det ser ut idag är det svårt att få de offentliga aktörerna inom vården att testa nya produkter och tjänster vilket gör att många bra idéer inte når marknaden. I nästa steg måste alltså aktörerna inom vården vilja testa nya produkter och tjänster för att bidra till innovationsutvecklingen.

Robotdalen – We enable commercial success

Vad har gjorts?

Robotdalens uppdrag är att möjliggöra kommersiell framgång av nya idéer och forskning inom robotik och automation, med fokus på lösningar för industri, tunga fordon samt hälsosektorn. Robotdalen fungerar idag som en "enabler" som för samman robotleverantörer, kunder och användare, entreprenörer, forskare, finansiärer och andra aktörer. Verksamheten är en regional satsning som i 10 år har finansierats av Sörmlands län, Västermanlands län och Örebro Län samt VINNOVA. Idén till Robotdalen uppstod då två forskare på Mälardalens Högskola, med koppling till ABB och Volvo insåg att det inom regionen fanns mycket kunskap och forskning inom området som inte togs tillvara eller värdesattes. Detta trots att den tillverkande industrin i regionen sysselsätter ca 20 procent av befolkningen men förädlingsvärdet är hela 40-45 procent. Som en gammal industriregion var det viktigt att hitta en nisch som man kunde göra sig konkurrenskraftig på och detta område kom att bli robottekniken och den tillhörande tjänstesektorn. Genom att starta Robotdalen kunde man tillvarata den kunskapen och forskningen som fanns i regionen inom robotteknik och på så sätt bidra till innovationsutvecklingen inom robotteknik både regionalt, nationellt och internationellt. Idag är det främst de stora resursstarka företagen, så som Volvo, Atlas Copco och ABB, som köper in idéer från Robotdalen, även om mindre små- och medelstora företag i större utsträckning börjar se nyttan med att samarbeta med Robotdalen. Just de mindre företagen identifieras av Robotdalen som viktiga aktörer att nå då dessa företag har kortare beslutsvägar och är mer dynamiska i sin affärsutveckling än större företag.

Hur har det gått?

Målsättningen har varit att fram till år 2013 etablera 35 nya företag och 35 nya produkter inom robotik och automation. Enligt Michael Rydell, koordinatör för Robotdalens verksamhet, finns idag 22 etablerade företag och 22 nya produkter och tjänster på marknaden som ett resultat av Robotdalens arbete. Etableringen av företag har bidragit till ökad sysselsättningen i regionen (Mälardalen). Nya produkter inom hälsosektorn har medfört att vårdpersonal kan ge bättre och mer effektiv vård samtidigt som patienter snabbare kan bli friska igen och ge sig ut i arbetslivet och bidra till samhällsutvecklingen. SWOT-analyser och utvärderingar visar att de obyråkratiska och dynamiska beslutsprocesserna, branschkompetens, bra relationer med finansiärer, kundfokus och kundvård gör att en idé når marknaden snabb vilket gör att Robotdalen stadigt levererar konkreta kvantitativa och kvalitativa resultat.

Har Robotdalen bidragit till någon skillnad i regionen?

Robotdalens satsning på robotteknik och industri har gjort att Sörmland har kunnat positionera sig som en ledande aktör inom området inte bara nationellt utan även internationellt och därmed satt regionen och Sverige på kartan. Michael Rydell menar att investeringar i nya produkter och företag inom området har skapat en naturlig tillväxt, kompetensutveckling och sysselsättning i regionen. Genom att satsa på robotteknik och industrin har man kunnat tillvarata den kunskap och kompetens som finns i regionen och omvandlat den till framgångsrika affärer.

Vad kan göras bättre?

För Robotdalens del är en viktig förbättringspotential samarbetet med andra innovationspartner inom systemet för att bättre kunna bistå som rådgivare både för enskilda idébärare och andra rådgivare inom innovations- och det företagsfrämjande systemet. Man vill även satsa mer på att etablera samarbeten med svenska högskolor och med olika aktörer inom robotteknik och innovation i Europa. Finansieringsfrågan är en annan viktig fråga som Robotdalen måste ta ett krafttag kring för att säkerställa den framtida verksamheten, då det i dagsläget inte är klart hur länge verksamheten kommer att finansieras av VINNOVA. Även frågan kring om man ska fortsätta satsa brett på både industri, tunga fordon samt hälsosektorn eller om det finns ett värde i att fokusera på endast två eller ett område.

För att Robotdalen ska kunna fortsätta driva sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt och få ut fler produkter och tjänster på marknaden måste det finnas offentliga medel för att demonstrera de nya produkterna och tjänsterna. Liksom VINNOVA idag kan styra innovation genom innovationsupphandlingar inom offentlig sektor borde VINNOVA, enligt Michael Rydell, styra innovationsutvecklingen inom industrin på ett liknande sätt. Detta förfarande tror Michael skulle driva på implementeringen inom forskning och göra företagen mer konkurrenskraftiga både i regionen och i världen.

Vem bör göra vad i nästa steg?

Lennart Karlsson, internationaliseringsansvarig på Robotdalen, anser att företagen har ett viktigt ansvar vad gäller att driva på innovationsutvecklingen genom att våga satsa på nya produkter och tjänster. För att våga satsa på det som är nytt är det viktigt att företagen har bra kunskap och förståelse för innovation, vilket de kan få genom att exempelvis jobba närmare akademien och genom att föra upp innovationsfrågan på agendan i de olika företagens styrelser.

De regionala aktörerna har en viktig uppgift i att koppla samman innovation till de verkliga behoven som företag och offentliga aktörer har. Genom att inventera och analysera behoven och utifrån dessa utveckla regionsstrategin kommer man kunna skapa ett välmående innovations- och företagsklimat i regionen.

3.4 Sörmland har hållbara och attraktiva livsmiljöer

3.4.1 Hur innovation kopplas till målet

Samhällsutmaningar som drivkraft för innovation

EU 2020 identifierar angelägna samhällsutmaningar som Europa bör arbeta med att lösa. I Horisont 2020-ramprogrammet för forskning och innovation identifieras olika samhällsutmaningar som exempelvis Hälsa, demografiska förändringar och välbefinnande, energi, gröna transporter samt inkluderande, innovativa och reflekterande samhällen.

Även inom OECD betonas att innovation kan användas som medel för att hantera stora samhällsutmaningar. Klimatförändringar och hållbarhetsfrågorna kommer därför fortsättningsvis skapa nya marknadsmöjligheter för aktörer som har innovativa lösningar på våra stora samhällsutmaningar. Enligt OECD kan de svenska målen för bland annat minskade koldioxidutsläpp som en möjliggörare, tillsammans med mål om förnybar energi och hållbar utveckling (Den nationella innovationsstrategin 2012:11).

I Sverige har ett ökat fokus satts vid att framtidsutmaningar innebär behov av lösningar och också möjligheter för svenska företag. Samhällsutmaningar identifieras som viktiga för innovationsmöjligheter i den nationella innovationsstrategin och VINNOVA har identifierat fyra områden där Sverige har goda förutsättningar att vara i framkant vad gäller nya lösningar. Dessa områden är framtidens hälsa och sjukvård, hållbara attraktiva städer, informationsamhället 3.0 och hållbar innovation. Inom hälso-, sjukvården och äldreomsorgen görs idag nationella satsningar för att öka innovationsförmågan. Detta anses ha både stor betydelse för att utveckla kvalitet samt för att stärka antalet innovationer inom området på marknaden. Även om potentialen för innovation bedöms vara stor har det ansetts vara viktigt att det också krävs en utveckling av system och miljöer som kan vidareutveckla idéer. Idag görs satsningar på testbäddar som ett sätt för vården att utveckla, testa och införa nya produkter, tjänster och organisatoriska lösningar i nära samarbeten med företag samt på innovationsslussar som handlar om att stödja idéer som kommer från personer som arbetar inom hälso-, sjukvård och äldreomsorg.

Kopplat till hållbara attraktiva städer är frågor som attraktivitet, trafik- och transport, miljöproblem, energi och vatten några områden som är intressanta. Innovation behöver inte bara handla om produkter utan det kan också handla om nya sätt att planera och utveckla städer, landsbygder och boendemiljöer (Den nationella innovationsstrategin, 2012:9). Idag pågår många insatser för att bidra till hållbar stadsutveckling där det både handlar om att ur ett miljömässigt perspektiv men också socialt perspektiv säkra hållbarhet i planeringen. Nationellt pågår även en satsning kring attraktionskraft Sverige som syftar till att främja förutsättningar att skapa attraktiva platser. Initiativet är taget för att öka kunskapen och samverkan kring vad som gör en plats attraktiv. Fokusområdena är kommersiell service, Kultur/fritid och det civila samhället, digital kapacitet och tillgänglighet, Kulturella och kreativa näringar, destinationer och upplevelser samt boendemiljöer.

3.4.2 Sörmland och det innovationsarbete som bedrivs

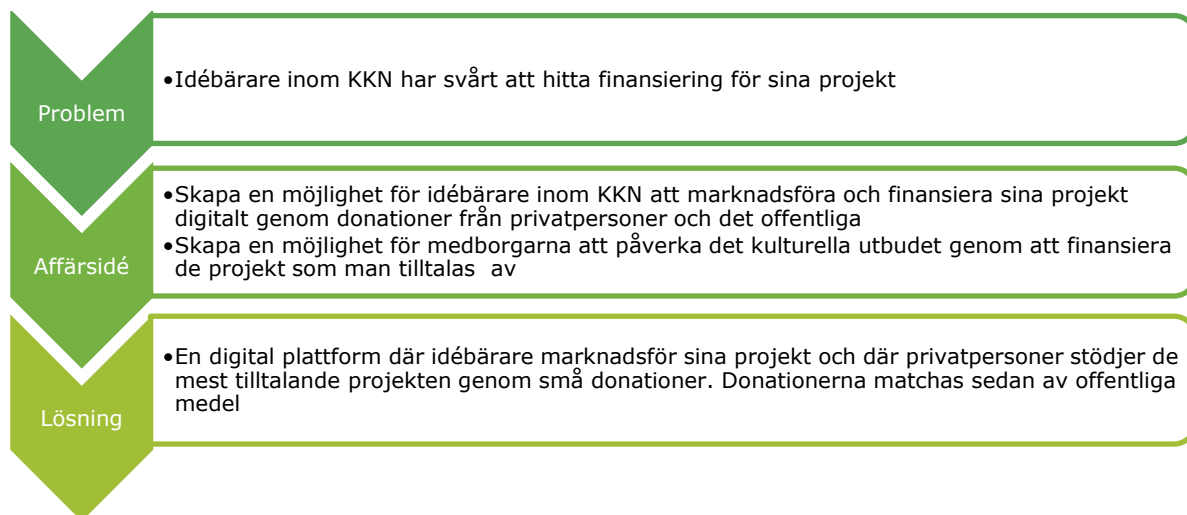
CrowdCulture

Vad har gjorts?

CrowdCulture är ett projekt som drivs av Landstinget i Sörmland, med stöd av Tillväxtverket, för att möjliggöra finansiering av mindre kulturinitiativ. Detta görs genom att privatpersoner lägger upp sina kreativa, innovativa idéer på en webbaserad plattform där de kort beskriver sin idé för att locka andra privatpersoner att ge små donationer för förverkligandet av idén. De donationer som görs av privatpersoner matchas av en offentligt finansierad fond. Pengarna från potten, som består av både privata donationer och av offentliga medel delas ut till kulturprojekt som söker stöd via systemet. Arbetet med CrowdCulture kommer från ett arbete kring Kulturella och kreativa näringar i Sörmland (KKN) som samlat människor för att få fart på det kulturella företagan-

det i länet. En del i arbetet är att stötta aktörer ekonomiskt. De medel som finns på CrowdCulture samfinansieras mellan Landstinget, Kultur och utbildning och Sörmlands Sparbank. Plattformen har testats i Sörmland under 2012-2013 och även i Stockholm, Kronobergs och Blekinge län. I slutet av 2013 kommer projektet att utvärderas då det även kommer att beslutas huruvida projektet ska fortsätta drivas eller inte.

Hur har det gått?

Ett 60-tal kulturprojekt har finansierats under projektperioden. Projekten har finansierats från allt från 2-3 privatpersoner till över 100 personer – donationer som har matchas med offentliga medel. Projekten som har finansierats har varit av olika karaktärer, såsom filmprojekt, konserter, teaterföreläsningar, utveckling av kreativa musikinstrument, etc. Under slutet av 2013 kommer plattformen och hela projektet att utvärderas grundligt för att besluta om CrowdCultures verksamhet ska fortsätta eller inte. Enligt Ulrika Westin på Landstinget Sörmland är det viktigt att satsningen blir bredare och omfattar fler områden om den får fortsätta i framtiden och att plattformen blir mer användarvänlig.

Har CrowdCulture bidragit till någon skillnad i regionen?

Genom etableringen av plattformen har projektet bl.a. bidragit till att stärka idébärare inom kreativa- och kulturella näringar i regionen. På plattformen har idébärare exempelvis fått marknadsföra sig själva på den digitala arenan vilket inom KKN är ett relativt nytt kommunikationsätt. Många idébärare har överlag inte så stor erfarenhet kring hur man paketerar en projekttid till ett affärskoncept vilket denna plattform har varit ett bra verktyg att använda för att utveckla dessa kompetenser. Plattformen har även bidragit till ett nytänk bland idébärare vad gäller finansiering och visat på att det finns andra finansieringskällor än de offentliga. Men framförallt tror Ulrika Westin att projektet CrowdCulture har bidragit till att få målgruppen att uppfatta sig själva som innovatörer och entreprenörer och som en del av innovationssystemet.

Vad kan göras bättre?

Om CrowdCulture får fortsätta sin verksamhet efter den innevarande projektperioden anser Ulrika Westin att det är viktigt att lyfta utvecklingen av arbetet till en mer långsiktig nivå. Istället för att tänka resultatorienterat kommer ett effektorienterat tänk att behövas. Den digitala plattformen behöver dessutom bli mer användarvänlig för att det ska bli lättare att lägga upp projekt och finna de projekt som man vill stödja. För att CrowdCulture ska få en reell långsiktighet är det framförallt viktigt att förankra denna arbetsmetod så att den blir en del av den reguljära verksamheten på kulturförvaltningen och hela vägen ner till kommunerna menar Ulrika Westin. Att arbeta digitalt kräver dock en stor tankeomställning, både bland de offentliga aktörerna och privatpersonerna och det kommer därför behövas resurser för att förankra arbetsmetoden på alla plan.

Vem bör göra vad i nästa steg?

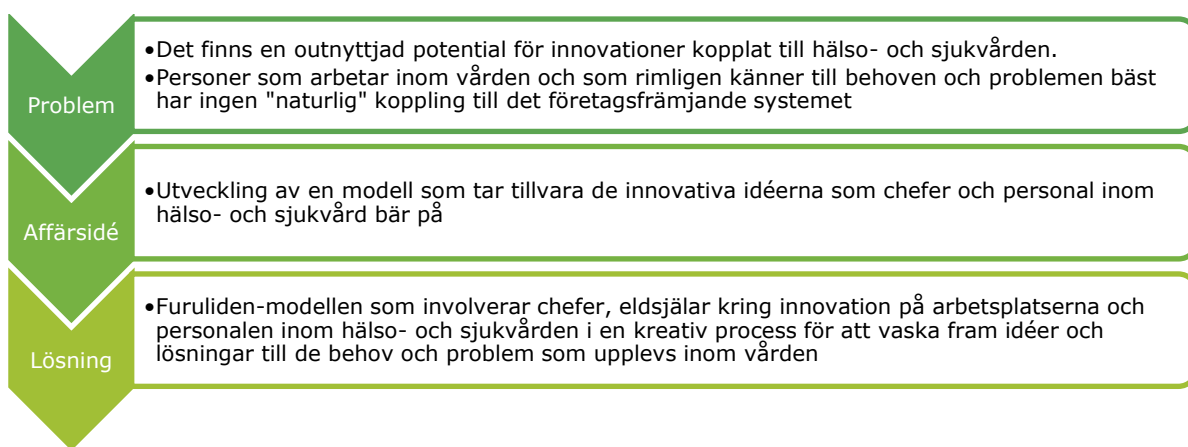
För att idébärare inom KKN ska kunna utvecklas måste det sättas mer fokus på innovation inom den nationella strategin så att detta kan sippra ner även på regional nivå menar Ulrika. Även om

det idag finns flera nationella initiativ för att koppla KKN till innovation saknas finansieringen och utan resurser är det svårt, om inte omöjligt att driva utvecklingen av innovationer inom KKN.

Innovationsarbete inom vård och omsorg: Furuliden-modellen

Vad har gjorts?

Ett rimligt antagande som kan göras är att personer som jobbar inom hälso- och sjukvård kan ha den bästa förståelsen för vilka behov som finns inom vården. Rimligen borde det bland dessa personer finnas de som sitter på kreativa idéer på hur man kan lösa de problem och behov som finns. Just detta har FoU i Sörmland tillsammans med Katrineholms kommun, innovationscentret KATEC och NovaMedTech tagit fasta på och utvecklat en modell för att lyfta fram innovativa, kommersialiseringsbara idéer på tekniska lösningar inom vården bland sjuk- och vårdpersonal och samtidigt bidra till ett kreativt klimat på arbetsplatsen. Modellen bygger på att innovationsrådgivare utbildar idécoacher, dvs. eldsjälar som brinner för innovation på arbetsplatsen, som sedan håller i workshops, eller så kallade idékaféer dit personer som jobbar inom vården och som har idéer på innovationer eller förnyelse bjuds in för att i grupp eller individuellt diskutera sina idéer. De inbjudna kan vara sjuk- och vårdpersonal, chefer, tjänstemän och politiker inom vård och omsorg. Idécoachen, som utses av ansvarig chef) driver diskussionen på ett systematiskt sätt för att kunna identifiera vilka idéer som har utvecklingspotential. En första pilotomgång genomfördes på Furulidens vårdboende och efter en tid testades samma upplägg i Torshälla som var intresserad av arbetssättet. Sedan dess har allt fler arbetsplatser inom hälso- och sjukvården använt sig av denna modell för att dels utveckla den egna verksamheten och dels vaska fram innovativa idéer som kan slussas vidare in det företagsfrämjande systemet. På Furulidens vårdhem har man tagit fram en handbok i hur man arbetar med denna metod och metoden sprids till både kommuner och landsting. I framtiden finns planer på att även inkludera brukare och patienter i denna modell. Medan intresset för modellen växer, växer behovet för att kontinuerligt justera den för att passa fler områden och fler målgrupper och även att följa upp hur noderna arbetar med modellen.

Hur har det gått?

Det främsta resultatet som Furuliden-modellen har bidragit till är ett mer kreativt klimat på de arbetsplatser där modellen har använts. Det är ännu för tidigt att uttala sig om huruvida modellen har kunnat bidra till några kommersialiseringsbara innovationer men Carina Forsman Björkman på FoU i Sörmland menar att det utan ett kreativt klimat är en väldigt liten chans att man får fram intressanta innovationer. I framtiden hoppas man därför på att kunna sprida detta till alla verksamheter inom hälso-sjukvård och omsorgen inom Landsting och kommuner.

Har Furuliden-modellen bidragit till någon skillnad i regionen?

Furuliden-modellen har möjliggjort för både chefer och medarbetare på arbetsplatser att skapa en mer kreativ arbetsplats. Cheferna engageras i innovationsarbetet genom att de får utse personer som de tror kan främja en kreativ miljö och för medarbetarna finns det strukturerat stöd att få från idécoacherna i den kreativa processen. Carina Forsman Björkman tror att detta kan göra en stor skillnad för de arbetsplatser som påbörjat detta arbete och för regionen i stort då fler intressanta och kommersialiseringsbara idéer kan flöda in till noderna och bidra i det långa loppet till fler företag i regionen.

Vad kan göras bättre?

En förbättringspotential inom projektet som Carina identifierar är arbeta närmare noderna och innovationsrådgivarna samt att engagera och involvera chefer på arbetsplatserna. Detta är idag en utmaning där mer energi och fler resurser måste läggas. Samtidigt måste mer arbete läggas på att involvera fler aktörer i modellen så som brukarna och Mälardalens Högskola.

Ytterligare ett förbättringsområde som Carina tydligt ser är finansieringen av detta arbete där Regionförbundet måste avsätta medel mer tydligt till aktörer i den offentliga sektorn. Idag har Regionförbundet avsatt en del medel för att involvera innovationsrådgivare i modellutvecklingen. Dock behövs mer finansiellt stöd för att koppla ihop denna modell med det företagsfrämjande systemet och noderna för att på så sätt stimulera innovationsklimat i regionen.

Vem bör göra vad i nästa steg?

Framöver menar Carina Forsman Björkman att mer resurser måste avsättas för aktörer inom den offentliga sektorn för att de offentliga aktörerna ska ha en möjlighet att bidra till ett innovativt företagarklimat i Sörmland. Särskilt inom hälsovård och omsorg är det viktigt att i större utsträckning koppla på det offentliga då det kan ge mycket nya tankar och mer kreativitet.

FoU i Sörmland måste i nästa steg även bli bättre att närma sig potentiella samarbetsaktörer både i landet och utomlands för att få en bättre förståelse för vad som sker inom området både nationellt och internationellt.

4. SAMMANFATTANDE RESULTAT AV INNOVATIONSINSATSERNA

I detta avsnitt presenteras en sammanfattande beskrivning av vad de olika innovationsinsatserna i Sörmland har medfört.

4.1 Vad har gjorts?

Uppföljningen av Innovation kopplat till Sörmlandsstrategin illustrerar att en rad insatser genomförs inom innovationsområdet i regionen och som kan vara med och bidra till de målsättningar som har ställts upp i Sörmlandsstrategin. De flesta insatser som idag rör innovation kan kopplas till målsättningen om att Sörmland har ett starkt näringsliv. Kopplat till de andra målsättningarna finns färre exempel på insatser men samtidigt är det intressant att insatserna visar att ett innovationsperspektiv även kan bidra till målluppfyllelse kopplat till övriga mål.

De insatser som beskrivs i uppföljningen handlar om olika sätt för det offentliga att bidra till innovationsförutsättningar. Långsiktiga insatser som IDT och Mälardalens högskolas utbildningar inom innovation och som syftar till att utveckla studenters innovationskompetenser och förse dem med verktyg för att bedriva innovationsprocesser. Idélab som utgör en mötesplats för studenter, personal och forskare på Mälardalens Högskola och där verktyg ges till studenter att förverkliga idéer.

Kopplat till målsättningen om att Sörmland ska ha starka band med omvärlden lyfter uppföljningen upp ett exempel, d.v.s. CLIQ, ett EU samarbete som involverade 17 parter från 11 europeiska länder och som handlade om lokal innovationskraft genom användandet av Quadruple helix modeller (Företag, Samhälle, Akademi, Medborgare). Projektet, där Eskilstuna kommun deltog, handlade om erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling kring hur detta perspektiv kan användas i syfte att främja innovation och entreprenörskap.

Det stora flertalet av de insatser och verksamheter som presenteras i uppföljningen handlar om olika sätt att bidra till näringslivets innovationsförmåga. Fler innovationer helt enkelt- Innovationsmotorn har arbetat för att stärka rådgivningen till idébärare i tidiga skeden. Lokala noder har arbetat i Nyköping, Strängnäs, Eskilstuna och Katrineholm med rådgivning och samarbete mellan dessa noder och Region Sörmland har utvecklats inom projektet. Andra insatser handlar om "systemorienterade" initiativ som Automation Region som arbetar med att stärka och marknadsföra regionen som Sveriges främsta region kopplat till Automation. Automation Region har ett 70 tal medlemmar och arbetar bland annat med områden som affärsutveckling, kompetensutveckling, kommunikation och innovation. Även Robotdalen som är ett Triple Helix samarbete (Företag, Forskning, Samhälle) har ett uppdrag att möjliggöra kommersiell framgång av nya idéer och forskning inom robotik och automation. Robotdalen har fokus på lösningar för industri, tunga fordon samt hälsosektorn.

Ett av exemplen som lyfts fram kopplat till näringslivets innovationsförutsättningar är Munktell Science Park som både är en fysisk plats men också en plats där entreprenörer får hjälp samt en mötesplats och utvecklingsmiljö för olika aktörer och för nya idéer. Andra insatser som presenteras i uppföljningen handlar om metoder för att påverka affärs- och innovationsutveckling. Innovationskontoret Interact bedriver till exempel StartUp Inspire som en satsning på internationalisering. Entreprenörer som driver start-up företag inom IT och som befinner sig i tidig fas får åka till Silicon Valley för att utmana entreprenörernas affärsidé, produkt och paketering. En annan metod är KIT-Kundinvolverad Tjänsteutveckling som handlar om att hjälpa små och medelstora företag att utveckla sina verksamheter genom att involvera kunder i produkt- och tjänsteutvecklingen. Metoden innebär att fånga kundens upplevelse i realtid kopplat till användningen av produkten- eller tjänsten.

Det finns även insatser som handlar om att bygga nya modeller och strukturer kopplat till en viss sektor såsom innovation inom life science. NovaMedTech, som arbetar med att främja entreprenörskap inom vård, akademi och näringsliv för nya medicintekniska innovationer, har målsätt-

ningen att nya innovativa produkter och tjänster inom medicinsk teknik kommer ut på marknaden, att innovationer kommer till nytta i vården och att bidra till vårdinnovationer.

Kopplat till målet att Sörmland har hållbara och attraktiva livsmiljöer presenteras i uppföljningen några verksamheter. En av dessa är CrowdCulture som handlar om att möjliggöra finansiering av mindre kulturinitiativ. CrowdCulture fungerar genom att privatpersoner lägger upp sina idéer på en webbaserad plattform där de kort beskriver sin idé för att locka andra privatpersoner att ge små donationer för förverkligandet av idén. De donationer som görs av privatpersoner matchas av en offentligt finansierad fond. Pengarna från potten, som består av både privata donationer och av offentliga medel delas ut till kulturprojekt som söker stöd via systemet. En annan verksamhet som bidrar till målet om att Sörmland har attraktiva livsmiljöer är Furuliden modellen som handlar om att stödja personal inom hälso- och sjukvården i deras utveckling av idéer. Modellen bygger på att innovationsrådgivare utbildar idécoacher, dvs. eldsjälarna som brinner för innovation på arbetsplatsen, som sedan håller i workshops, eller så kallade idékaféer dit personer som jobbar inom vården och som har idéer på innovationer eller förnyelse bjuds in för att i grupp eller individuellt diskutera sina idéer. De inbjudna kan vara sjuk- och vårdpersonal, chefer, tjänstemän och politiker inom vård och omsorg. Idécoachen, som utses av ansvarig chef) driver diskussionen på ett systematiskt sätt för att kunna identifiera vilka idéer som har utvecklingspotential. Ett tredje exempel är Katec, ett utvecklingsbolag som fungerar som en resurs för människor, företag och samhälle för utveckling av nya produkter, tjänster och företag inom främst hälso- och sjukvården. Bolagets främsta mål är att skapa nya arbetstillfällen, nya företag och allmänt bidra till förnyelse i kommunen genom nya livskraftiga, lönsamma och växande verksamheter. Fokus ligger på innovativa idéer i kommersialiseringsstadiet och som har potential för skalbarhet och tillväxt.

4.1 Hur gick det och har det gjort någon skillnad för Sörmland?

Olika typer av resultat lyfts fram i intervjuer med verksamhetsrepresentanter i uppföljningen. Resultaten handlar om olika områden med bäring på innovation såsom att studenter från Mälardalens Högskola har tagit examen inom innovation, start av företag som resultat av insatser, nya metoder som kan bidra till en tjänste- och produktutveckling, ökad synlighet kring regionala styrkeområden, attitydförändring och nya strukturer kring innovation till exempel inom sjukvården.

Resultat kopplat till Mål 1- I Sörmland finns det goda förutsättningar för unga och vuxna att utbilda sig och arbeta. Arbetsgivare har goda möjligheter att rekrytera rätt kompetens.

Kopplat till målsättningen om kompetensförsörjning har ca 1000 studenter tagit en examen inom innovation på Mälardalens högskola och enligt verksamhetsrepresentant för IDT söker sig dessa studenter till olika branscher inom näringsliv och offentlighet. En risk identifieras dock av verksamheten att studenter som utexamineras från Mälardalens Högskola och IDT tenderar att försvinna till storstadsregioner och att det därför är viktigt med ökad förståelse för möjligheterna med innovation i regionen. Verksamhetsrepresentant för Idélab menar att verksamheten har lett till att flera hundra idéer har resulterat i företagsstarter. Kopplat till kompetensförsörjning så har individer oavsett om idén har lett till företagsstart eller inte fått ökade erfarenheter av innovation och entreprenörskap, något som kan skapa nytta i företag och organisationer i regionen.

Resultat kopplat till Mål 2-Sörmland har starka band med omvärlden

Endast en insats finns med i uppföljningen kopplat till målsättning 2 och att Sörmland har starka band med omvärlden. Denna insats, CLIQ-projektet, har handlat om att utveckla Quadruple helix samarbete (Företag, Samhälle, Akademi, Medborgare) genom ett internationellt kunskapsutbytesprogram som Eskilstuna kommun deltagit i. Resultaten från projektet är utvecklade checklistor och metoder för hur ett sådant arbete kan bedrivas och förstärkta relationer med samarbetspartners i andra länder i Europa. Skillnaden för Sörmland handlar om möjligheterna med att införa ett ökat deltagande av medborgarna i olika innovationsprojekt och innovationsinitiativ. Detta gör enligt verksamhetsrepresentant att det nya perspektivet, en bredare förståelse kring in-

novation och ett företags- och innovationsfrämjande systemet som är mer öppet och mer demokratiskt.

Resultat kopplat till Mål 3- Sörmland har ett konkurrenskraftigt näringsliv

Eftersom de flesta av insatserna som pågår i Sörmland kring innovation kan kopplas till målet om att Sörmland har ett starkt näringsliv identifieras fler resultat inom detta område. Resultaten kopplat till näringslivet kan delas in i olika områden:

- **Ökad tillgänglighet till rådgivning för idébärare i tidiga skeden**
Fler innovationer helt enkelt- Innovationsmotorn har bidragit till att ett stort antal rådgivningstillfällen genomförts där idébärare har fått stöd i att utveckla sin idé. Idébärare som är intervjuade inom ramen för slututvärdering av projektet menar att rådgivningen har skapat nytta och medfört snabbare kommersialiseringsprocesser. Mellan noderna och på regional nivå har nya kontakter och samverkansformer skapats inom det sörmländska innovationssystemet. Tillgängligheten till rådgivning har ökat i Sörmland genom arbete i lokala noder.
- **Förstärkta samarbeten utifrån befintliga industriella styrkeområden**
I uppföljningen ingår Automation Region och Robotdalen. Dessa insatser handlar om att genom samverkan mellan företag, forskning och samhälle utveckla befintliga industriella styrkeområden i regionen. Utifrån Robotdalens verksamhet och fokus på innovation finns det idag 22 etablerade företag och 22 nya produkter och tjänster på marknaden som är ett resultat av Robotdalens arbete (resultat för hela Mälardalen). Utifrån Automation Region anser verksamhetsrepresentanter att initiativet har utvecklats och strukturerats organisatoriskt samt fått ett erkännande och en ökad synlighet nationellt och regionalt. Genom att arbeta med innovationsfrågorna hoppas man på att i framtiden kunna bidra med attitydförändringar bland offentlighet, företag och akademi som kan leda till mer innovation och mer internationalisering.
- **Munktel som fysisk plats och en dörr in**
Munktel Science park fungerar som en första ingång för företag och idébärare vidare in till det innovations- och företagsfrämjande systemet. Enligt representant för verksamheten har Munktel fyllt en kompletterande funktion i innovationssystemet och stärker möjligheten att utveckla idéer. Munktel har också enligt verksamheten blivit mera känt i innovationssystemet lokalt och regionalt. Mätningar kring kundnöjdhet visar, enligt verksamheten, att Munktel har hjälpt företag att nå höjd exponering på marknaden. Inkubatorn Create som drivs tillsammans med Västerås Science Park är idag hem för närmare 20 tillväxtorienterade företag och på Munktel Science Park finns ett 90 tal små företag och näringslivsorganisationer etablerade.
- **Utveckling av metoder och utvecklingsbolag som bidrar i innovationsprocesser**
Några av de verksamheter som finns med i uppföljningen av innovation kopplat till Sörmlandsstrategin handlar om metoder och verksamheter som på olika sätt bidrar i innovations- och entreprenörskapsprocesser. KIT-metoden som innebär möjlighet att fånga upp kunders upplevelse av en tjänst i realtid bidrar till tjänsteutveckling. Enligt verksamhetsrepresentant finns ett antal tjänster ute på marknaden som ett resultat av KIT-metoden.

Målsättningar för metoden StartUp Inspire är att utmana och inspirera nyföretagares affärsidéer genom besök i Silicon Valley. Genom att inspireras av företags- och innovationsandan i Silicon Valley kan regionen få fler duktiga start-ups, stärkta entreprenörer och affärsidéer.

Enligt verksamhetsrepresentant har KATEC bidragit till att flera produkter och tjänster har kommersialiserats. Andra resultat är att fler företag idag talar om innovation samt att detta begrepp även blivit mera spritt i regionen och i innovationssystemet. Genom nodarbetet där KATEC utgör en av fyra noder blir innovationssystemet mera geografiskt tillgängligt.

- **Nya innovationsstrukturer inom hälso- och sjukvården.**
NovaMedTech arbetar med att säkerställa att innovativa nya produkter och tjänster inom medicinsk teknik kommer ut på marknaden, att innovationer kommer till nytta i vården och att bidra till vårdinnovationer. Av de 60 idéerna som har gått igenom NovaMedTechs innovationsmodell har 13 produkter nått marknaden och används i dag inom vården. Följeforskning och externa ut-

värderingar har visat att verksamheten levererat både kvantitativa och kvalitativa resultat. Enligt verksamhetsledare har nya idéer nått marknaden och fler företag startats så det även påverkat arbetstillfällena. Kunskapsnivån kring innovationer inom vården har ökat.

Resultat kopplat till Mål 4 Sörmland har hållbara och attraktiva livsmiljöer

Crowd Culture är en av de verksamheter som presenteras i uppföljningen kopplat till målet om hållbara och attraktiva livsmiljöer. Enligt verksamhetsledare har denna plattform medfört att ett 60-tal kulturprojekt har finansierats under projektperioden och haft olika karaktär såsom inom film, konserter, teaterföreställningar, kreativa musikinstrument etc. Genom etablering av plattformen har projektet bland annat bidragit till att stärka idébärare inom kreativa och kulturella näringar i regionen. Crowd Culture innebär även att idébärare utvecklar sin affärskompetens genom att marknadsföra sig på den digitala arenan och genom att paketera en projektidé till ett affärskoncept.

Furuliden modellen innebär att stimulera till innovation inom vården och att ge stöd för personal som vill utveckla en idé. Enligt verksamhetsrepresentant så är det för tidigt att uttala sig ännu om antalet kommersialiserade innovationer men menar att modellen hittills har inneburit ett mer kreativt klimat på de arbetsplatser där modellen använts. Furulidenmodellen innebär att chefer inom vården engageras i innovationsarbete och medarbetare får ett strukturerat stöd i innovationsprocessen.

4.2 Vad kan göras bättre?

I uppföljningen har frågan ställts kring vad som kan göras bättre i framtiden. Olika förslag på utveckling identifieras av verksamheter och projekt i Sörmland som på olika sätt arbetar innovationsfrämjande. Förslagen på vad som kan göras bättre presenteras nedan:

- **Utveckla det regionala strategiska arbetet**

I uppföljningen identifieras vikten av att fortsätta och utveckla det regionala strategiska arbetet. Kopplat till Sörmlandsstrategin är det viktigt nu att gå från aktörers egna mål till att utveckla gemensamma mål för aktörer tillsammans. Detta bör sedan i sin tur leda till gemensamma handlingsplaner och ett fördelat ansvar och arbetsuppgifter för att nå målen.

- **Arbeta med attityder kring innovation och bredda förståelsen för innovation**

Intervjuade verksamheter pekar på vikten av att fortsatt arbeta med attityder kring innovation för att få en ökad förståelse kring vad innovation kan innebära. Förslag kring ökat arbete med attityder lyfts av verksamheter som anser att detta är viktigt för att beslutsfattare ska få ökad förståelse kring hur olika innovativa metoder kan användas för att utveckla verksamheter. Kopplat till detta är det även viktigt att offentliga aktörer ser sin roll i att skapa innovationsförutsättningar till exempel i rollen som köpare av nya lösningar. Vikten av att arbeta med attityder identifieras också som viktigt kopplat till innovation och utbildning. Innovation kopplat till utbildning är inte tillräckligt känt bland studenter på högskolan och inte heller bland regionens aktörer enligt intervjuer. Förslag ges på att öka kommunikationen kring innovation inom utbildningar och förankra mer internt på Mälardalens högskola samt att generellt öka kommunikationen kring innovation inom utbildning både regionalt och nationellt. Förståelsen kring behovet av innovation kan även öka inom företagen enligt en av verksamheterna. Detta kan göras genom ett närmare samarbete mellan företag och akademi och genom ett ökat fokus på frågan i företagets styrelser.

- **Utveckla relationerna inom innovationssystemet och stärka länkarna med olika aktörer**

Vikten av att aktörer som arbetar med innovation samarbetar och utvecklar gemensamma erbjudanden mot innovatörer identifieras i uppföljningen. Flera av verksamheterna som utgör case i uppföljningen menar att de själva bör utveckla sina nätverk med andra aktörer i regionen. Idélab identifierar vikten av att Mälardalens högskola fortsätter och utvecklar kontaktnätet med olika aktörer i regionen och att relationerna stärks mellan studenter och forskare och näringslivet i form av nya och befintliga företag. NovaMedTech identifierar vikten av ett närmare arbete med innovations- och företagsfrämjande aktörer samt att arbeta än mer aktivt med näringslivet och

näringslivets behov. Även kopplat till Furulidenmodellen lyfts vikten av att knyta ihop de innovationsstrukturer som nu byggs upp inom hälso-sjukvård och omsorg med det befintliga innovationssystemet i regionen och de lokala noderna i Eskilstuna, Katrineholm, Nyköping och Strängnäs. Robotdalen vill etablera mer samarbete med svenska högskolor samt olika aktörer i Europa kring robotteknik och innovation samt identifierar vikten av ett ännu bättre samarbete i det regionala innovationssystemet för att vara ett ännu bättre stöd för idébärare. I uppföljningen identifieras också framgångsfaktorer i ett nätverksarbete. Automation Region identifierar vikten av att arbeta behovsdrivet och att kontinuerligt i ett klusterarbete förnya samarbetet för att det fortsatt ska vara intressant för de involverade aktörerna samt att offentliga aktörer kan skapa arenor där företag och samhällsaktörer kan mötas.

- ***Etablera och arbeta i större nationella och internationella nätverk.***

Innovationssystemet behöver också utvecklas genom att arbeta i större nationella och internationella nätverk. Större nätverk gör att det innovationsstödjande systemet kan bistå nystartade företag i deras marknadsutveckling men också att det innovationsstödjande systemet ständigt kan förnyas. Enligt StartUp Inspire är erfarenheterna från Silicon Valley att det där finns en stor öppenhet för samarbete. FoU Sörmland identifierar att nästa steg i utvecklingen av verksamheten är att skapa starkare samarbeten nationellt och internationellt för att också få en bättre förståelse för vad som sker kopplat till innovation i hälso-sjukvården och äldreomsorgen utanför regionen. Kopplat till vissa frågor är regionen även beroende av att ett ökat fokus sätts vid frågorna nationellt. Så är fallet kring kulturella och kreativa näringar enligt representant för CrowdCulture. Även om det i dag finns initiativ som syftar till att arbeta med KKN och innovation så behövs finansiering vilket påverkas av nationella prioriteringar.

- ***Öppna upp för nya grupper***

Ett sätt att utveckla en verksamhet och en arbetsmodell är att föra in nya perspektiv och nya grupper i arbetet. Quadruple helix (Företag, Akademi, Samhälle, Ideell sektor) nämns som ett alternativ istället för Triple Helix (Företag, Akademi, Samhälle) till exempel vad avser utvecklingen av besöksnäringen. Med de erfarenheter som dragits från Furuliden modellen anser representant för FoU Sörmland att innovationsstrukturen kan förstärkas genom att också involvera brukarna mer och Mälardalens Högskola.

- ***Satsningar på industri och/eller andra typer av näringar***

I uppföljningen identifierar intervjuade aktörer vikten av fokus vid olika branscher och sektorer. Initiativ såsom till exempel Automation Region menar att det är viktigt att inte industriinitiativ bortprioriteras regionalt och nationellt och att industrin fortfarande är viktig för landet. Andra intervjuade aktörer identifierar behovet av att innovationssystemet också intresserar sig mer för kulturella och kreativa näringar och att innovationsbegreppet breddas.

- ***Satsa på tidigare fasen i innovationsprocessen***

Enligt ett par av de intervjuade verksamheterna är det viktigt att innovationssystemet stödjer idéer i tidiga skeden. Start-up Inspire identifierar en utvecklingsmöjlighet i att få med entreprenörer i satsningen som är i tidigare skeden av utvecklingsprocessen. Detta är något som Start-up Inspire identifierat som en utvecklingsmöjlighet och att det inför nästa omgång kan vara värdefullt att ändra antagningsprocessen för att få med entreprenörer som befinner sig ännu tidigare i utvecklingsprocessen. Även Nova MedTec lyfter vikten av att satsa medel i tidiga idéskedan.

- ***Förankra projektidéer hos aktörer innan ett projekt drar igång och säkra långsiktigt åtagande***

Ett av de förslag som identifierats i uppföljningen är vikten av att projektidéer förankras hos medverkande aktörer innan projekten dras igång. En möjlighet är här att arbeta med avsiktsförklaringar för att också säkra åtagande enligt förslaget. Samverkan kan också ske genom att aktörer tillsammans skriver avtal.

- ***Säkerställa långsiktighet i verksamheter***

Flera aktörer som arbetar innovationsfrämjande i Sörmland identifierar att långsiktighet i verksamheter och i grundfinansiering är viktigt. Vikten av att mäta effekter av verksamheter nämns i relation till finansiering samt att utveckla fördelningsnycklar kring finansiering som främjar kunskapsdelning mellan aktörer och inte konkurrens. Enligt Automation Region är det viktigt att

finansieringslösningar involverar både företag och offentlighet för att denna typ av samverkan ska stärkas.

4.3 Vem bör göra vad i nästa steg?

I uppföljningen har verksamhetsrepresentanter svarat på frågan vem som bör göra vad i nästa steg. Nedan presenteras en sammanfattning av svaren på denna fråga.

- **Samordning och mötesplatser bör skapas på regional nivå**

I uppföljningen identifieras behovet av ett regionalt perspektiv på innovationsfrågorna. Regionala aktörer som Region Sörmland kan till exempel ha en roll i att samordna innovationsfrågorna i länet och att skapa mötesplatser för att arbeta med innovationsförutsättningar. Region Sörmland kan även ha en roll i analys och utvärdering.

- **Aktörer som arbetar med innovation måste ges möjlighet att bidra till ett regionalt innovationsklimat**

De aktörer som arbetar med innovationsfrämjande arbete i Sörmland och som har ett engagemang i frågorna bör involveras i utformning och genomförande av regionala strategier. Ägarskapet hos aktörerna är viktigt för att dessa sedan ska kunna bidra till ett välmående innovations- och företagsklimat samt till måluppfyllelsen av strategierna.

- **Fler högskolor som utbildar i faktisk innovationsutveckling**

Ett av förslagen som identifieras som viktigt i uppföljningen är hur högskolor kan utbilda kring innovationsutveckling utifrån ett praktiskt perspektiv, det vill säga hur innovationsprocesser faktiskt kan bedrivas. Fler svenska högskolor skulle kunna utbilda i innovation och även sprida kunskap om innovation.

- **Tjänstemän måste skaffa sig bättre förståelse för företagets vardag och göra beslutsprocesser kortare.**

Tjänstemän bör skapa sig en bättre förståelse för företagets villkor och verklighet samt göra beslutsprocesser i offentliga organisationer snabbare för att underlätta för företagen. En bättre förståelse hos tjänstemän kring företagets behov och situation på marknader med tuff konkurrens gör att de offentliga företagsfrämjande aktörerna och näringslivet får en bättre kommunikation.

- **De offentliga aktörerna bör ta sin roll som testare av produkter och tjänster**

De offentliga organisationernas roll i att testa nya produkter och tjänster identifieras i uppföljningen. Ett av exemplen är behovet kopplat till testbäddar inom hälso-, sjukvård och äldreomsorg där vikten av att offentliga aktörer vill testa nya lösningar bidrar till att dessa produkter och tjänster kan nå en marknad.

- **Offentliga aktörer kan analysera behov för att koppla samma företag och innovationsstöd**

Genom att analysera behov kan offentliga organisationer bättre möta företag, individer och organisationer utifrån vilken typ av innovationsstöd som behövs. Behovsanalyser kan stärka innovations- och företagsklimatet enligt verksamheter i uppföljningen.

- **Offentliga aktörer kan avsätta egna medel för att arbeta med innovation**

Mer resurser måste avsättas för aktörer inom den offentliga sektorn ska ha en möjlighet att bidra till ett innovativt företagarklimat i Sörmland. Detta identifieras som viktigt till exempel kopplat till hälso-, sjukvård och äldreomsorg.

5. ANALYS OCH REKOMMENDATIONER INFÖR FRAMTIDEN

Uppföljningen illustrerar hur olika offentliga insatser och verksamheter genomförs för att öka innovationsförutsättningarna i Sörmland. Även om dessa utgör exempel på vad som pågår i länet blir det tydligt att de flesta insatser och verksamheter kan kopplas mot målet att Sörmland har ett starkt näringsliv. Samtidigt så finns en potential i att lägga ett innovationsperspektiv även på andra målsättningar och analysera vilken typ av insatser och verksamheter som till exempel skulle kunna bidra till måluppfyllelse även för målen om kompetensförsörjning och för hållbara och attraktiva livsmiljöer. I detta blir det vidare viktigt att fler personer ser potentialer med innovation i företag och organisationer.

Det är särskilt viktigt att målet om att Sörmland ska ha starka band med omvärlden förstärks utifrån ett innovationsperspektiv. Innovation uppstår ofta genom både spridandet av så kallad tyst kunskap på en plats men även utifrån tillgång till global kunskap. Att ha tillgång till globala kunskapsflöden är ofta en förutsättning för att skapa uniktet. Även perspektivet samhällsutmaningar utifrån ett innovationsperspektiv pekar på vikten av att arbeta med att förstärka samarbeten både över regions- och landsgränser men även tvärdisciplinärt. Lösningarna på samhällsutmaningarna kräver sektorsöverskridande samarbeten.

Tabellen nedan illustrerar exempel på viktiga policyfrågor internationellt och nationellt, insatser som har presenterats i denna uppföljning och möjliga frågeställningar som kan ställas utifrån Sörmlands fortsatta utvecklingsarbete kring innovation.

Mål	Exempel på frågor som lyfts fram som viktiga internationellt och nationellt	Insatser idag i Sörmland utifrån uppföljning kopplat mot innovation	Exempel på frågeställningar som kan stärka Sörmlands arbete
Mål 1: I Sörmland finns goda förutsättningar för unga att utbilda sig och arbeta. Arbetsgivare har goda möjligheter att rekrytera rätt kompetens	<ul style="list-style-type: none"> -Kompetens försörjning och matchning -Investera i kompetens med bättre kunskap om behoven -främja rörlighet -Samverka för kompetensförsörjning 	<ul style="list-style-type: none"> -Akademin för Innovation & Teknik (IDT) -Idélab (Mdh) 	<ul style="list-style-type: none"> -Hur kan kompetensplattformarbetet länkas mot behoven utifrån ett innovationsperspektiv? -Hur involveras företag och organisationer i analysen av behoven?
Mål 2: Sörmland har starka samband med omvärlden	<ul style="list-style-type: none"> -Universitet, företag, offentliga aktörer och civilsamhället bör positionera sig i globala kunskapsnätverk. -Samarbeten med andra tillväxtområden globalt -Människors rörlighet samt ett öppet och inkluderande samhälle -Fysisk och digital infrastruktur som säkerställer möten och kommunikation 	-CLIQ projektet	<ul style="list-style-type: none"> -Hur kan de innovationsinsatser som pågår i Sörmland länkas i än högre grad mot nationella och internationella kunskapsnätverk och marknader? -Hur kan olika insatser för mångfald och inkludering stärka innovationsförutsättningarna? -Vilka satsningar i Sörmland kring infrastruktur kan förstärka förutsättningarna? Vilka nya satsningar behövs?
Mål 3: Sörmland har ett starkt näringsliv	-Sveriges regionala innovationsmiljöer är globalt attraktiva och utgår från unika förutsättningar och ett regionalt ledarskap	<ul style="list-style-type: none"> -Automation Region -Startup Inspire-Silicon Valley -Fler innovationer helt enkelt-Innovationsmotorn 	<ul style="list-style-type: none"> Hur kan olika satsningar i Sörmland samspela för att skapa globalt attraktiva innovationsmiljöer? Hur kan ett regionalt ledarskap och strategiarbete un-

	-Smart specialisering för ökad konkurrenskraft och ökad effektivitet i innovationssystemet -Vikten av korskopplingar mellan sektorer och kunskapsområden	-Katec -KIT- Kundinvolverad tjänsteutveckling -KREO -Munktell Science Park -NovaMedTech -Robotdalen	derstödja detta? Vilka är Sörmlands styrkor i ett specialiseringsperspektiv Vilka aktörer, funktioner och mötesplatser främjar korskopplingar mellan sektorer?
Mål 4: Sörmland har hållbara och attraktiva livsmiljöer	-Innovation kan bidra till att lösa samhällsutmaningar såsom hälsa, demografi, välbefinnande, energi, gröna transporter, inkludering -I Sverige lyfts bland annat innovation kopplat till hälso- och sjukvård, hållbara attraktiva städer, informationssamhället och miljön som viktig	-Crowd culture -Furuliden Modellen	-Hur kan innovation bidra till att lösa samhällsutmaningar i Sörmland? -Hur kan nya typer av partnerskap mellan sektorer och discipliner skapas i detta?

Uppföljningen visar även på att det idag pågår ett stort antal insatser för att stärka innovationsförutsättningarna i Sörmland. Insatserna och verksamheterna är till stor del kompletterande och har olika fokus vad avser fas i en innovationsprocess, verksamhet/sector och geografi (kommun, region). Idag finns samverkan mellan olika organisationer och detta har även förstärkts utifrån ett regionalt perspektiv bland annat genom projekt som Innovationsmotorn. I intervjuer med verksamhetsrepresentanter identifieras fortsatt förstärkt samverkan som viktigt. Det blir även i en analys av samtliga insatser uppenbart att det kan finnas intressanta synergier mellan olika verksamheter. En av de frågor som uppföljningen väcker är till exempel hur studenter inom innovationsteknik från Mälardalens högskola kan länkas till företag, organisationer och samhällsaktörer i Sörmland samt även till utvecklingen av det gemensamma innovationssystemet och innovationsstödsystemet.

Intervjuer med verksamhetsrepresentanter visar att verksamheter och insatser i olika grad använder utvärdering och uppföljning för att följa upp resultat och effekter. Vissa verksamheter kan vara specifika med vad de uppnår kopplat till innovationsområdet medan det i andra fall talas i mer generella ordalag om vad verksamheten bidrar till. I ett arbete med att förstärka innovationsförutsättningarna i Sörmland blir det viktigt att sätta ökat fokus på utvärdering och uppföljning. Detta blir viktigt för att offentliga insatser ska kunna styras in på det som skapar resultat men även för att det ska skapas ett lärande i det regionala innovationssystemet kring vad som behöver förstärkas och utvecklas.

Rekommendationer

Nedan ges rekommendationer på fortsatt arbete. Dessa rekommendationer utgår från de 4 olika verktyg som har identifierats som viktiga för det regionala arbetssättet i Sörmlandsstrategin d.v.s. analys, projekt, uppföljning och mötesplatser.

Analys

- Identifiera vilka idag pågående verksamheter och insatser i Sörmland som bidrar mot övriga mål. Analysera utifrån detta hur befintliga insatser/verksamheter inom olika områden kan anlägga ett innovationsperspektiv på sin verksamhet för att bidra till ökad målluppfyllelse i Sörmlandsstrategin.
- Analysera vilka nya insatser som behövs för att öka innovationsförutsättningarna relaterat till alla målsättningar i Sörmlandsstrategin (se tabell).
- Analysera hur arbetet med att förstärka innovationsförutsättningarna i Sörmland kan förstärkas genom ökade insatser med ett omvärldsperspektiv.

Projekt

- Fortsätt arbeta med kunskap och attitydförändringar kopplat till innovation
- Initiera insatser kring innovation kring alla mål i Sörmlandsstrategin.
- Utveckla samverkan och insatser kopplat mot hur studenter inom innovationsteknik på Mälardalens högskola kan fås att stanna i regionen genom att skapa starkare länkar till befintliga företag och organisationer i Sörmland

Utvärdering

- Sätt ett ökat fokus på uppföljning och utvärdering av verksamheter och insatser som arbetar för att förstärka innovationsförutsättningarna.
- Utvärdera inte bara utifrån ett verksamhetsperspektiv utan även utifrån hur innovationssystemet och innovationsstödssystemet behöver utvecklas.

Mötesplatser

- Skapa en regional mötesplats för lärande med fokus på innovationsfrågor och där aktörer och verksamheter som arbetar med innovation kan lära av varandra och lyfta framtidsfrågor. Denna mötesplats bör också ha ett nationellt och internationellt perspektiv på utvecklingen i Sörmland.

6. DET REGIONALA STRATEGIARBETET KRING INNOVATION

6.1 Ett regionalt strategiarbete kring innovation har påbörjats i samarbete mellan olika aktörer

Regionförbundet Sörmland har sedan 2006 arbetat med att utveckla innovationsklimatet i länet genom olika projekt under samlingsbegreppet "Innovationsmotorn", framförallt i tidiga faser av innovationsprocessen. Innovationsmotorns arbetssätt bygger på Kaj Mickos¹⁸ modell "Produktionssystem för innovationer", det vill säga att vilken idébärare som helst med rätt stöd kan utveckla sin idé så att den blir en produkt på marknaden. Det finns dock ingen gemensam strategi eller tydlig profil för länets samlade innovationsutvecklingsarbete.

Att utveckla det regionala innovationssystemet med individen i fokus är en viktig del i Sörmlandsstrategin 2020 och projektet *Fler innovationer helt enkelt*. Regeringen presenterade under hösten 2012 den nationella innovationsstrategin som är bred i ansatsen och sätter människan i centrum för utvecklingen och som pekar ut regionerna att kraftsamla kring innovationsfrågorna.

Även Sörmlands aktörer i innovationssystemet är eniga om att det behövs en regional innovationsstrategi, detta framkom under en workshop med de i maj 2012. En av slutsatserna är att en regional strategi kan vara ett stöd för att samla länet gentemot den nationella nivån och för att få EU-finansiering från till exempel från regionalfonden eller programmet Horizon till strategiska projekt.

Syftet med den regionala innovationsstrategin är att bidra till förnyelse i näringslivet, nya företag och arbetstillfällen samt fler privata och offentliga investeringar i regionen.

En regional innovationsstrategi är också en viktig förutsättning för att kunna använda våra offentliga medel på ett effektivare sätt samt fungera som ett verktyg för att kunna lösa våra samhällsutmaningar som integration, jämställdhet, miljö och hälsa.

Målet med att ta fram en regional innovationsstrategi är att tillsammans med aktörerna i det regionala innovationssystemet ha utvecklat en gemensam bild om förutsättningarna för innovation i länet samt processat fram en gemensam vision och målsättningar för innovationsarbetet framöver.

Inom ramen för strategin ska funktionerna i innovationssystemet visualiseras för att få en tydligare bild av vilka aktörer som verkar i vilka faser av innovationsprocessen. I förlängning ska det ge förutsättningar för en bättre aktörssamverkan, tydligare rollfördelning och en bättre transparens för idébärarna när de söker hjälp i systemet. Det regionala ledarskapet i innovationsfrågorna ska också bli tydligare framöver.

Strategiarbetet ska också säkerställa att det operativa innovationsarbetet som har byggts upp tillsammans med kommunerna under senare åren fortsätter samt att nya projektidéer för genomförande av strategin tas fram.

Processen 2012-2013

Under 2012 har förankringsprocessen bland annat ledande politiker och tjänstemän i länet samt aktörer i det innovationssystemet pågått för att regionförbundet skulle leda arbetet med den regionala innovationsstrategin. Som stöd i processen togs fram ett kunskapsunderlag i form av en fördjupning av Reglabs' *Innovationsindex*. Indexet innehåller en sömlandsspecifik analys av förutsättningar för innovation i länet.

Arbetsprocessen under år 2013 består av seminarieriet Innovationskraft Sörmland, ett antal möten med en utvecklingsgrupp samt enskilda möten med ett antal identifierade intressenter.

¹⁸ F.d. professor innovationsprogrammet Mälardalens högskola.

Seminarie serien *Innovationskraft Sörmland* innehåller tre seminarier vars syfte är att samla aktörer från olika nivåer för att stärka länets innovationskraft, bidra till innovationsstrategin och inspireras till nya effektiva insatser. Det första seminariet handlade om hur vi i regionen kan dra nytta av den nationella innovationsstrategin. Den andra delen i serien belyste möjligheten att lösa samhällsutmaningar genom ökad innovation inom offentlig verksamhet. Sista seminariet i november ska vara avslutet av projektet "Fler innovationer helt enkelt", visa hur långt vi har kommit i strategiarbetet samt vara första steg i det framtida innovationsarbetet.

Utvecklingsgruppen som består av representanter från bland annat Mälardalens högskola, Almi, Östsvenska Handelskammaren, Munktell Science Park, länets kommuner och näringslivet är en arbetsgrupp som ska träffas fem gånger under 2013 för att omvärldsspana och ta fram vision och målsättningar i strategin. Aktörer som medverkar i utvecklingsgruppen får även en roll att vara ambassadörer för innovationsstrategin framöver.

Det förs dessutom en *bred dialog* med olika intressenter i form av enskilda möten eller via olika nätverk (nyckelaktörer, nodkommuner, RF politiker, näringslivsfrämjare, näringslivet via de, mm).

En *aktörskartläggning* över stödsystemet i Sörmland genomförs under hösten 2013 för att se om det finns luckor eller om flera aktörer som täcker samma behov i olika faser. Den ska vara underlag för att se om dagens aktörsutbud matchar innovatörernas behov och underlätta för innovatörer och aktörer att hitta och lotsa rätt framöver. Kartläggningen kommer användas som ett underlag i arbetet med innovationsstrategin och presenteras i olika sammahang.

Även den *tematiska uppföljningen* av innovation som görs inom ramen för Sörmlandsstrategin 2020 kommer att bli ett underlag, framförallt för att hitta goda exempel för det framtida genomförandet av strategin.

[Text]